

Rapport

Verenigingsmonitor Enschede 2024

Verenigingsmonitor Enschede 2024

In opdracht van Sportaal

Mulier Instituut

Niels Meulenbroeks
Janine van Kalmthout

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 6 juni 2024
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Verenigingsmonitor Enschede 2024

1	Inleiding	6
1.1	De vitaliteitsindex	6
1.2	Dataverzameling	6
2	Organisatiekracht	8
2.1	Organisatiekracht verenigingen	8
2.2	Leden	10
2.3	Kader	15
2.4	Beleid	18
2.5	Financiën	22
2.6	Accommodatie	24
3	Maatschappelijke oriëntatie	28
3.1	Maatschappelijke oriëntatie verenigingen	28
3.2	Samenwerking	30
3.3	Aanbod	33
3.4	Maatschappelijke betrokkenheid	35
4	Vitaliteitsindex	37
4.1	Krachtige en vitale verenigingen	37
4.2	Kwetsbare en maatschappelijke verenigingen	38
4.3	Ontwikkeling en eigen inschatting	38
5	Verenigingsondersteuning	39
5.1	Contact over ondersteuning	39
5.2	Ondersteuningsbehoefte	41
6	Conclusie & aanbevelingen	43
6.1	Organisatiekracht	43
6.2	Maatschappelijke oriëntatie	43
6.3	Vitaliteit	44
6.4	Verenigingsondersteuning	45
6.5	Aanbevelingen	45
	Bijlage 1 – Methodiek	49
	Bijlage 2 – Responsoverzicht	51

Inleiding

Met deze verenigingsmonitor brengen we de vitaliteit van sportverenigingen in de gemeente Enschede in kaart. Zo kan de gemeente op de lange termijn een duurzaam beleid voor sportverenigingen voeren.

De verenigingsmonitor geeft inzicht in het functioneren van sportverenigingen, de maatschappelijke rol die zij (willen) vervullen en eventuele bedreigingen in de toekomst. De resultaten van dit onderzoek vergelijken we met landelijke cijfers, zodat we de situatie van de sportverenigingen in Enschede kunnen afzetten tegen landelijke ontwikkelingen.

De resultaten kunnen Sportaal helpen bij het optimaliseren van de dienstverlening en kunnen dienen als een middel om het gesprek met de verenigingen aan te gaan.

1.1 De vitaliteitsindex

Voor deze verenigingsmonitor hebben we aansluiting gezocht bij de vitaliteitsindex van de landelijke verenigingsmonitor van het Mulier Instituut. Hierbij is aandacht voor de kernthema's: ledenbestand, ervaren problemen, samenwerkingspartners, beleid, financiën, het (vrijwilligers)kader en de accommodatie. Deze thema's bepalen mede de vitaliteit van sportverenigingen.

Daarbij is het basismodel vitale sportclubs het uitgangspunt.¹ De vitaliteit bepalen we op basis van de organisatiekracht en de maatschappelijke oriëntatie van verenigingen. In bijlage 1 leest u hier meer over.

1.2 Dataverzameling

De verenigingsmonitor hebben we afgenomen in de vorm van een webenquête. Sportaal heeft in samenwerking met het Mulier Instituut 141 sportverenigingen in Enschede voor dit onderzoek uitgenodigd. De dataverzameling vond plaats van 12 maart 2024 t/m 15 april 2024. We hebben de resultaten van 74 sportverenigingen geanalyseerd, een nettorespons van 52 procent.

Op basis van de grootte van verenigingen (aantal leden) en het type sport (binnen/buiten) vormt de responsgroep geen goede afspiegeling van de sportverenigingen in de gemeente Enschede. De kleine sportverenigingen (≤ 100 leden) zijn ondervertegenwoordigd in de responsgroep. De middelgrote (101 t/m 250 leden) en grote sportverenigingen (> 250 leden) zijn licht oververtegenwoordigd. Op basis van sporttype zijn de binnensportverenigingen minder goed vertegenwoordigd dan de buitensport verenigingen.

¹ Lucassen, J., & Van Kalmthout, J. (2015). *Vitale clubs voor sport en samenleving*. Mulier Instituut.

De volledige responsanalyse staat in bijlage 2. Houd bij het lezen van de resultaten rekening met een oververtegenwoordiging van de grotere verenigingen.

In 2022 heeft het Mulier Instituut een eerste verenigingsmonitor afgenomen onder sportverenigingen in Enschede. Ook toen bestond de steekproef uit 74 verenigingen. 46 verenigingen hebben zowel in 2022 als in 2024 de verenigingsmonitor ingevuld (62% van de responsgroep). Wat betreft verenigingsgrootte en type sport (binnen-/buitensport) zijn de steekproeven van de verenigingsmonitoren redelijk vergelijkbaar ([tabel B2.3](#) en [tabel B2.4](#) in bijlage 2).

Toch zijn de resultaten uit beide jaren niet direct vergelijkbaar. De eventuele verschillen tussen de jaren worden deels bepaald door de aanwezigheid van een aantal 'nieuwe' verenigingen in dit onderzoek. We zijn daarom wat terughoudend met het vergelijken van de beide monitoren. Je kunt niet zomaar spreken van een ontwikkeling.

De cijfers in de figuren en tabellen ronden we af op hele getallen. Het kan daardoor in enkele gevallen voorkomen dat de uitkomsten niet exact optellen tot 100 procent.

Leeswijzer

Op de volgende pagina's presenteren we de resultaten op het gebied van organisatiekracht (hoofdstuk 2), maatschappelijke oriëntatie (hoofdstuk 3), vitaliteit (hoofdstuk 4) en verenigingsondersteuning (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 6 sluiten we af met conclusies en aanbevelingen.

Organisatiekracht

De organisatiekracht van de sportvereniging definiëren we als de mate waarin de vereniging in staat is haar sportaanbod voor de (potentiële) leden te organiseren. In dit hoofdstuk bespreken we de organisatiekracht van de sportverenigingen in Enschede. We lichten ook de scores per criterium van organisatiekracht toe.

Deze index bestaat uit vijf criteria: leden, kader, accommodatie, financiën en beleid. De score per criterium delen we in onvoldoende, matig, voldoende of goed in. De scores op alle criteria bepalen samen de organisatiekracht van de vereniging. Zie bijlage 1 voor meer uitleg over de methode.

2.1 Organisatiekracht verenigingen

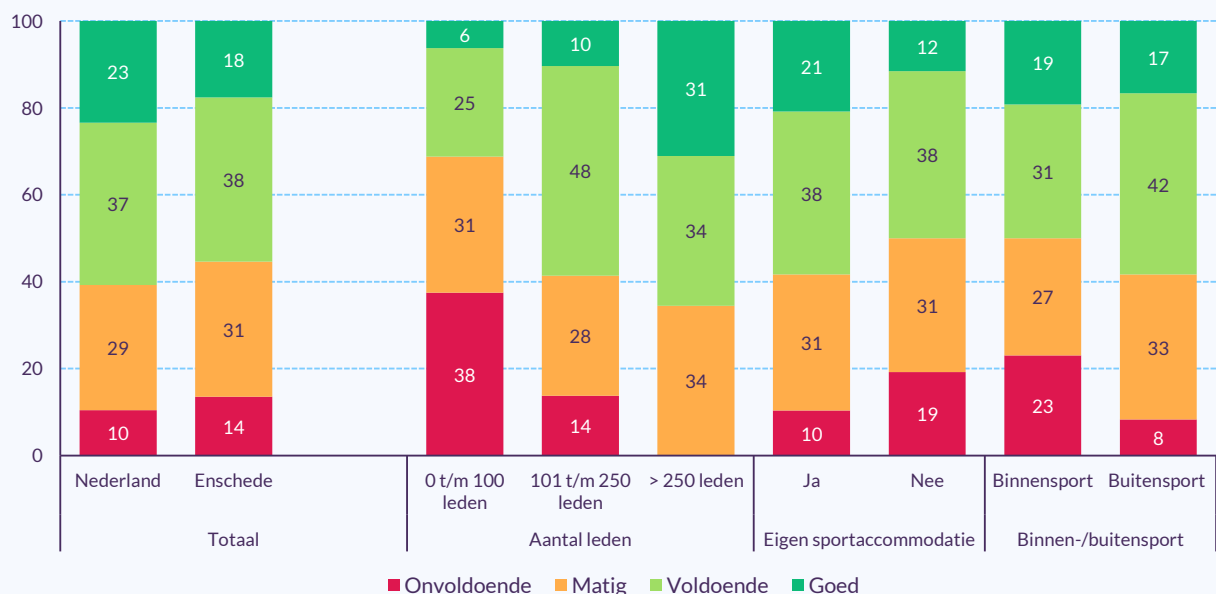
Ruim de helft van de verenigingen organisatiekrachtig

56 procent van de sportverenigingen in gemeente Enschede scoort 'voldoende' tot 'goed' op de index organisatiekracht ([figuur 2.1](#)). Deze verenigingen zijn in staat het sportaanbod voor de (potentiële) leden te organiseren. De sportverenigingen uit Enschede scoren hiermee vrijwel gelijk aan het landelijke gemiddelde. In Nederland scoort 60 procent van de verenigingen voldoende of goed.

Figuur 2.1

Organisatiekracht sportverenigingen gemeente Enschede

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een op de drie verenigingen (31%) scoort matig en een klein deel (14%) scoort onvoldoende op organisatiekracht ([figuur 2.1](#)). De kleine sportverenigingen (≤ 100 leden) scoren lager dan de middelgrote (101 t/m 250 leden) en grote sportverenigingen (>250 leden). Verenigingen met een eigen sportaccommodatie scoren gemiddeld iets beter dan verenigingen zonder eigen accommodatie (21% vs. 12% goed).

Het verschil tussen binnen- en buitensportverenigingen is ook niet zo groot. De helft van de binnensportverenigingen (50%) scoort goed of voldoende op organisatiekracht. Bij de buitensportverenigingen geldt dit voor zes op de tien verenigingen (59%).

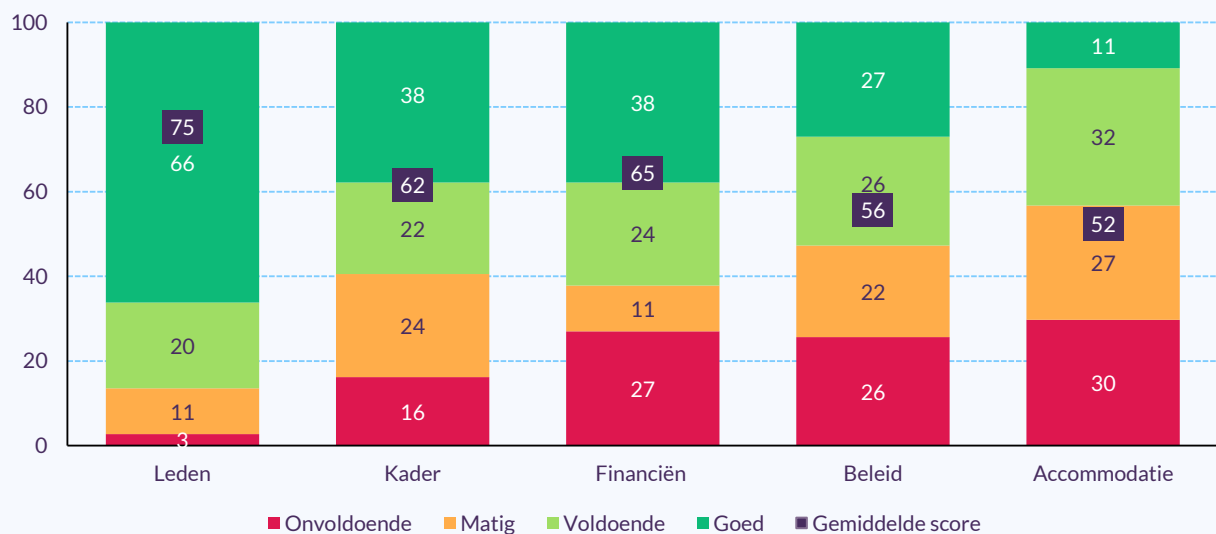
Accommodatie het grootste aandachtspunt

Op het gebied van organisatiekracht scoren de sportverenigingen in Enschede het hoogst op het criterium leden ([figuur 2.2](#)). De meeste verenigingen scoren voldoende of goed op dit criterium (86%). Dit is iets hoger dan landelijk (81%). Slechts twee verenigingen (3%) scoren onvoldoende op het criterium leden.

Figuur 2.2

Verdeling scores sportverenigingen Enschede op criteria van organisatiekracht

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

De sportverenigingen in Enschede scoren het laagst op het criterium accommodatie. Meer dan de helft (57%) scoort matig of onvoldoende. Een op de tien verenigingen (11%) scoort goed. Sportverenigingen met een eigen sportaccommodatie scoren gemiddeld beter dan sportverenigingen zonder eigen accommodatie (niet in figuur). De verenigingen in Enschede scoren lager dan landelijk (68% voldoende of goed).

Een ander aandachtspunt is beleid. De helft van de verenigingen in deze peiling (53%) scoort voldoende of goed op het criterium beleid. Kleine en middelgrote verenigingen scoren vaker matig of onvoldoende dan de grote verenigingen (respectievelijk 56%, 52% en 38%). Buitensportverenigingen en verenigingen met een eigen accommodatie scoren gemiddeld iets beter dan binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie (niet in figuur).

Op de criteria kader en financiën scoort ruim de helft van de verenigingen voldoende of goed (respectievelijk 60% en 62%). Op het criterium financiën (27%) scoort een groter aantal verenigingen onvoldoende dan op het criterium kader (16%). Vooral kleine verenigingen scoren vaker laag op financiën (niet in figuur).

Organisatiekracht gelijk gebleven ten opzichte van 2022

In vergelijking met de verenigingsmonitor van 2022 is de organisatiekracht van de verenigingen nauwelijks veranderd (niet in figuur). De gemiddelde score van de verenigingen is gelijk gebleven (62%). Zowel in 2022 als in 2024 scoort ruim de helft van de verenigingen goed of voldoende (respectievelijk 57% en 56%).

De organisatiekracht van de verenigingen die in beide jaren deelnamen is licht gedaald. De organisaties die alleen in 2024 deelnamen (de zogenaamde 'nieuwe' verenigingen), scoren hoger op organisatiekracht dan de verenigingen die alleen in 2022 meededen.

In de criteria van organisatiekracht hebben wel verschuivingen plaatsgevonden (niet in figuur). Ten opzichte van twee jaar geleden scoren de verenigingen beter op de criteria leden en kader, maar minder goed op beleid en accommodatie.

De toename van de scores op leden en kader zijn voornamelijk toe te schrijven aan de 'nieuwe' verenigingen in de steekproef. Dit geldt niet voor de afname van de scores op beleid en accommodatie. Deze is zowel terug te zien in lagere scores van de verenigingen die aan beide monitoren deelnamen als in het verschil in scores tussen de verenigingen die maar aan één van de monitoren meededen.

2.2 Leden

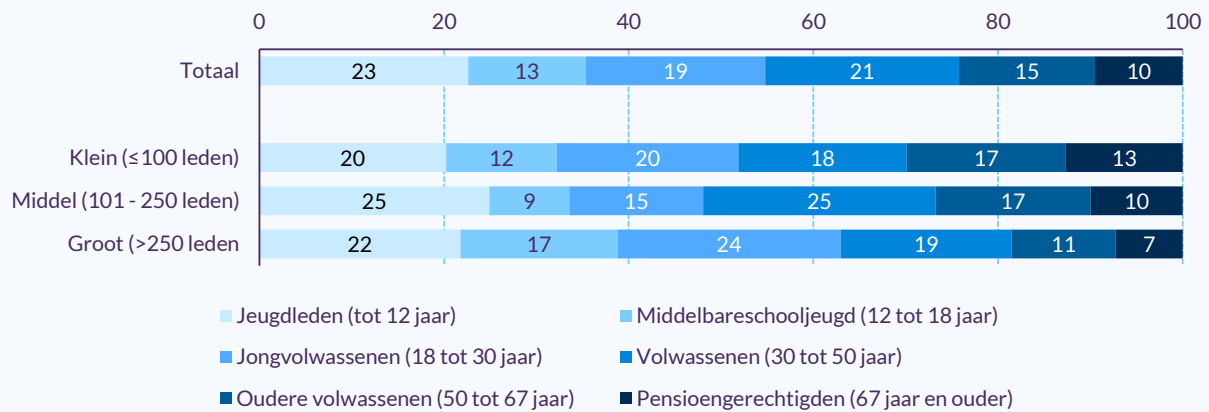
Een derde van het ledenbestand bestaat uit jeugdleden

De sportverenigingen in deze peiling hebben gemiddeld circa 420 leden. Zoals gezegd zijn de kleine verenigingen (≤ 100 leden) ondervertegenwoordigd in dit onderzoek. Het aantal leden van de verenigingen varieert van enkele tientallen tot meer dan zeventuizend.

Gemiddeld bestaat het ledenbestand van een vereniging in Enschede voor 36 procent uit jeugdleden (< 18 jaar, [figuur 2.3](#)). Bij de grote verenigingen is het aandeel jeugdleden gemiddeld hoger dan bij de middelgrote en kleine verenigingen. Een op de vier verenigingen heeft helemaal geen jeugdleden (24%) (niet in figuur).

Figuur 2.3**Opbouw ledenbestand van de verenigingen naar leeftijd en verenigingsgrootte**

(in procenten, n=71)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

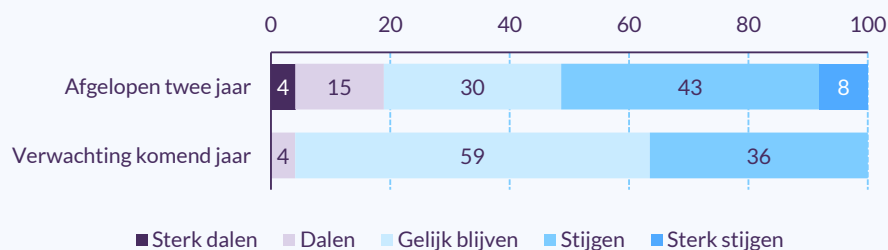
Een kwart van het ledenbestand van de sportverenigingen bestaat uit oudere volwassenen en pensioengerechtigden (25%). Bij de kleine verenigingen is het aandeel van deze groep het grootst (30%).

Meeste verenigingen zijn positief over de ledenontwikkeling

De afgelopen twee jaar is bij de helft van de verenigingen (51%) het ledenaantal (sterk) gestegen (figuur 2.4). Bij een op de vijf verenigingen heeft een (sterke) daling plaatsgevonden in diezelfde periode. Dit zijn voornamelijk kleine en middelgrote verenigingen (niet in figuur).

Figuur 2.4**Ledenontwikkeling van de sportverenigingen in de afgelopen twee jaar en de verwachting voor het komende jaar**

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Voor het komende jaar verwacht ruim de helft van de verenigingen (59%) dat het ledenaantal gelijk blijft ([figuur 2.4](#)). Slechts enkele verenigingen verwachten een daling (4%). De verenigingen zijn wat voorzichtig in hun verwachtingen. Geen enkele vereniging verwacht een sterke daling of sterke stijging.

De meeste sportverenigingen in Enschede (92%) willen graag groeien in aantal leden (niet in figuur). Een op de tien verenigingen (8%) geeft aan hier geen behoefte aan te hebben. Dit geldt voor zowel (middel)grote als kleine verenigingen.

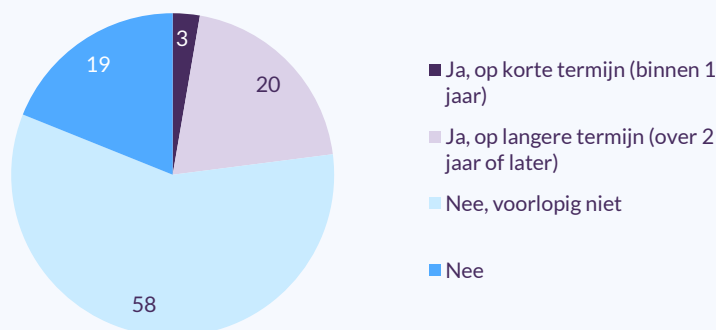
De verenigingen die willen groeien, zetten vooral in op werving van nieuwe leden (39%). 37 procent van de verenigingen met een ledengroeiambitie wil wel groeien, maar heeft geen speerpunten die deze ambitie richting geven.

Ondanks dat slechts een paar verenigingen een daling van het ledenaantal verwachten, geeft een kwart van de verenigingen (23%) aan dat ontwikkelingen in het ledenaantal een bedreiging voor de toekomst vormen ([figuur 2.5](#)). Hieronder valt ook een aantal verenigingen die voor het komende jaar nog een toename in het ledentaal verwachten (niet in figuur).

Figuur 2.5

Ontwikkeling ledenaantal als bedreiging voor de toekomst van de sportvereniging

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een op de drie heeft leden met een beperking en/of chronische aandoening

Een op de drie sportverenigingen in Enschede (32%) heeft leden met een beperking en/of chronische aandoening. Dit is vaker het geval bij (middel)grote sportverenigingen en binnensportverenigingen dan bij kleine verenigingen en buitensportverenigingen. De helft van de verenigingen geeft aan geen leden met een beperking en/of chronische aandoening te hebben (47%). Van de overige verenigingen is dit onbekend.

Bij twee op de drie verenigingen sporten leden uit bepaalde (doel)groepen (68%, zie [figuur 2.6](#)). Dit is vaker het geval bij kleine verenigingen en buitensportverenigingen.

De (doel)groepen die bij de meeste verenigingen actief zijn, zijn mensen met een laag inkomen (55%) en mensen met een ('niet-westerse') migratieachtergrond (43%). Slechts enkele verenigingen hebben leden met alzheimer of dementie (4%). Andere (doel)groepen die sporten bij Enschedese sportverenigingen zijn studenten, mensen met een verslavingsachtergrond en senioren.

Figuur 2.6

Actief sportende (doel)groepen bij de verenigingen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Verenigingen willen vooral jeugd bereiken

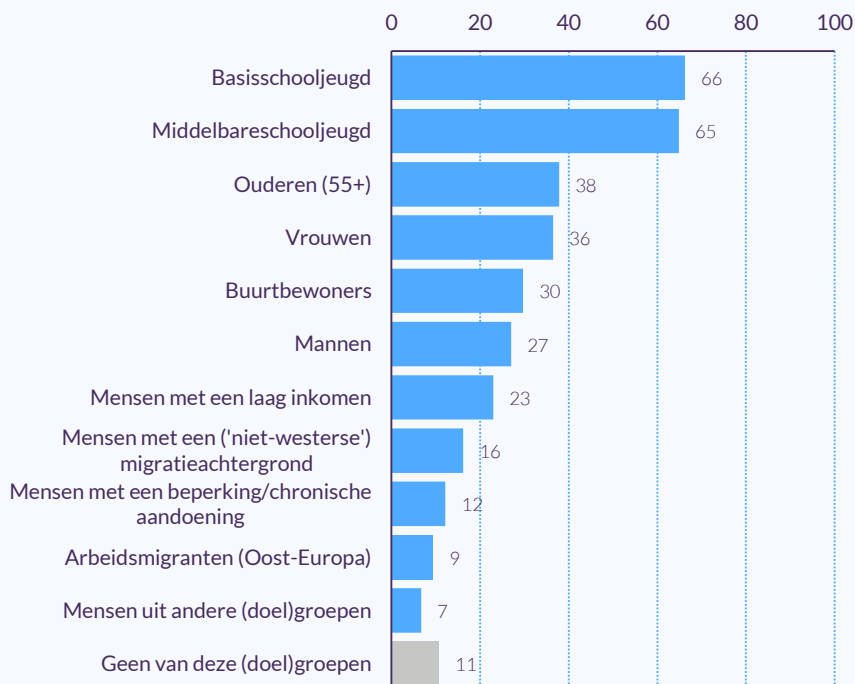
Bijna alle verenigingen (89%) hebben ten minste één specifieke doelgroep die ze graag (beter) willen bereiken ([figuur 2.7](#)). Er lijkt geen verband te zijn met de groeiambities van verenigingen. Zowel verenigingen die willen groeien als verenigingen die dit niet willen, geven aan bepaalde doelgroepen (beter) te willen bereiken (niet in figuur).

De verenigingen zien vooral de jeugd als interessante doelgroep. Twee op de drie verenigingen willen basisschool- (65%) en/of middelbareschooljeugd (66%) beter bereiken. Dit geldt voor zowel kleine als (middel)grote verenigingen, voor zowel binnen- als buitensportverenigingen en voor zowel verenigingen met als verenigingen zonder eigen accommodatie.

Figuur 2.7

Doelgroepen die sportverenigingen (beter) willen bereiken

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

De doelgroepen die verenigingen het minst noemen, zijn arbeidsmigranten (9%) en andere doelgroepen (7%), zoals studenten en jongvolwassenen. Ook mensen met een ('niet-westerse') migratieachtergrond (16%) en mensen met een laag inkomen (23%) noemt maar een beperkt deel van de verenigingen.

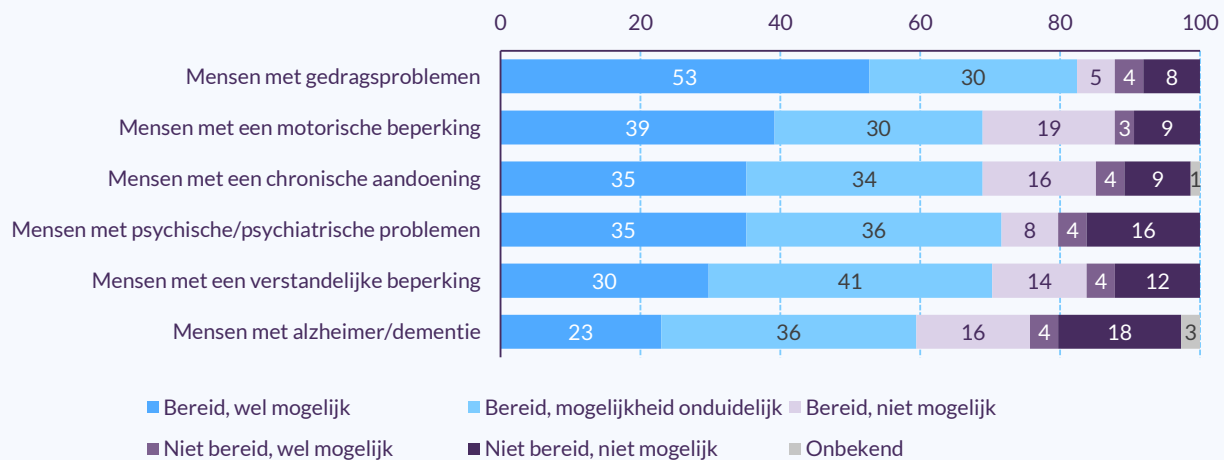
Twee derde bereid meer mensen met een beperking te laten sporten

We hebben de verenigingen gevraagd of ze bereid zijn om leden met een beperking, problemen of een aandoening (nog meer) deel te laten nemen in de vereniging en of dit mogelijk is. Twee op de drie verenigingen (65%) geven aan hiertoe bereid te zijn én de mogelijkheden te hebben voor ten minste één van de doelgroepen (niet in figuur). Bij een op de tien verenigingen (11%) geldt dit voor alle doelgroepen.

Mensen met gedragsproblemen kunnen bij de meeste verenigingen terecht. De helft van de verenigingen is bereid deze groep meer deel te laten nemen en heeft hiervoor ook de mogelijkheden. Een op de drie verenigingen geeft aan niet te weten of (meer) deelname van mensen met gedragsproblemen mogelijk is, maar is hier wel toe bereid. 12 procent staat niet open voor (extra) leden met een gedragsprobleem.

Figuur 2.8**Bereidheid en mogelijkheid tot sporten bij sportverenigingen**

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Zeven op de tien verenigingen staan open voor (extra) deelname van leden met een motorische (69%) of verstandelijke beperking (71%), een chronische aandoening (69%) of psychische/psychiatrische problemen (71%) en geven aan dat dit (misschien) mogelijk is. Voor mensen met alzheimer en dementie geldt dit bij 59 procent van de verenigingen. Bij een op de drie verenigingen (32%) kunnen zij niet terecht. Hier is het niet mogelijk om hen (meer) te laten sporten.

2.3 Kader

Een kwart heeft gebrek aan vrijwilligers

Gemiddeld hebben de sportverenigingen in Enschede 55 vrijwilligers (al zijn zoals gezegd kleine verenigingen ondervertegenwoordigd in het onderzoek). Drie kwart van de verenigingen werkt met een vrijwilligersvergoeding. Dit is het geval bij alle grote verenigingen, maar in mindere mate bij middelgrote (65%) en kleine verenigingen (38%).

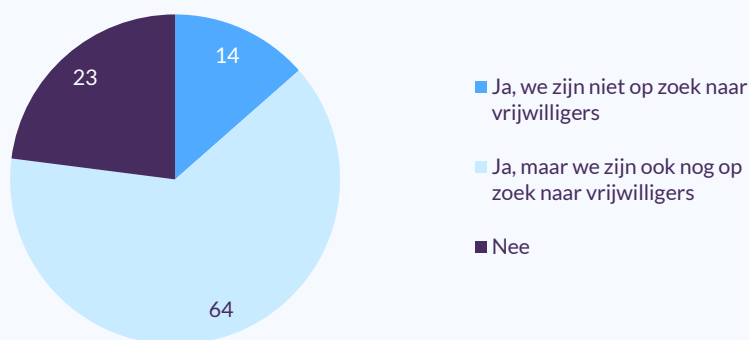
Twee op de vijf sportverenigingen in Enschede hebben één of meerdere betaalde medewerkers in dienst (38%). Betaalde medewerkers zijn vooral te vinden bij de grote verenigingen en buitensportverenigingen. Het aantal betaalde medewerkers is bij de meeste verenigingen beperkt tot enkele. De vereniging met het hoogste aantal betaalde medewerkers geven aan zestien medewerkers in dienst te hebben.

De meeste verenigingen (78%) geven aan over voldoende vrijwilligers te beschikken (**figuur 2.9**). Dit is vergelijkbaar met landelijk. Twee derde van de sportverenigingen (64%) is op zoek naar extra vrijwilligers. Een kwart van de verenigingen geeft aan onvoldoende vrijwilligers te hebben (23%).

Figuur 2.9

Sportverenigingen met voldoende vrijwilligers in de vereniging

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

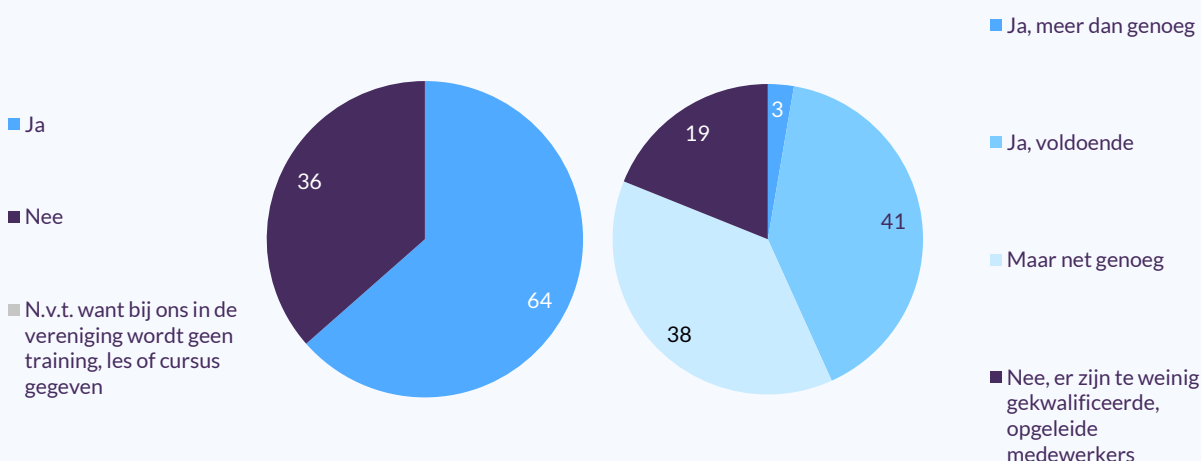
Twee derde van de verenigingen heeft voldoende trainers

Alle sportverenigingen in Enschede geven trainingen, lessen of cursussen en hebben hiervoor trainers, instructeurs of begeleiders. Bij een derde van de verenigingen zijn onvoldoende trainers, instructeurs of begeleiders aanwezig ([figuur 2.10](#)). Bij de binnensportverenigingen in Enschede is de krapte groter dan bij de buitensportverenigingen (niet in figuur).

Figuur 2.10

Sportverenigingen met voldoende trainers (links) en/of gekwalificeerde, opgeleide trainers (rechts)

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

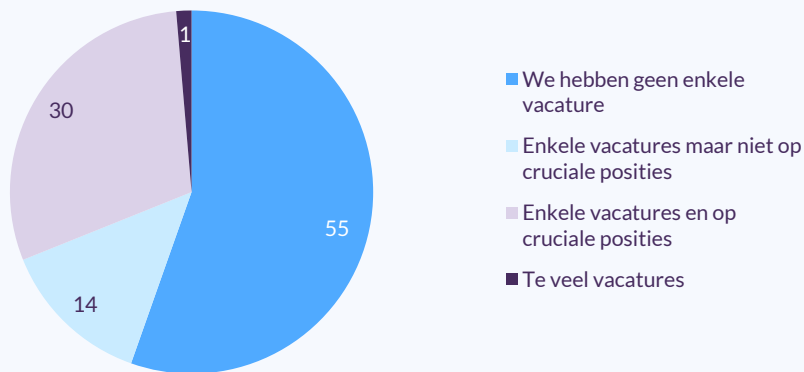
Bij twee op de vijf verenigingen (44%) zijn (meer dan) voldoende opgeleide en gekwalificeerde trainers of medewerkers aanwezig ([figuur 2.10](#)). Bij een op de vijf (19%) is dit niet het geval. Dit is relatief het vaakst het geval bij kleine sportverenigingen. 38 procent van de verenigingen heeft maar net voldoende gekwalificeerde, opgeleide trainers.

Bijna de helft van de verenigingen heeft vacatures

Iets minder dan de helft van de sportverenigingen in Enschede (45%) heeft vacatures openstaan voor vrijwilligers of betaalde medewerkers ([figuur 2.11](#)). Drie op de tien verenigingen hebben vacatures op cruciale posities in de organisatie en ongeveer een op de zeven heeft enkele vacatures op minder belangrijke posities. Eén vereniging geeft aan te veel vacatures te hebben.

Figuur 2.11

Vacatures voor betaalde medewerkers en vrijwilligers bij de sportverenigingen
(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

De openstaande vacatures bij de sportverenigingen zijn vooral gericht op vrijwilligers. Verenigingen zoeken vooral bestuurders (72%), scheidsrechters en juryleden (56%) en mensen die de sportaccommodatie willen beheren, onderhouden en schoonmaken (53%). Vacatures voor betaalde medewerkers zijn er voornamelijk voor trainers, begeleiders of instructeurs (73%).

Een op de vijf verenigingen heeft een plan voor behoud/werving vrijwilligers

19 procent van de sportverenigingen heeft een actueel plan op papier voor de werving en het behoud van vrijwilligers (niet in figuur). Een derde (36%) is bezig met het ontwikkelen van zo'n vrijwilligersplan. Iets minder dan de helft van de verenigingen (45%) heeft geen actueel plan en werkt hier ook niet aan.

Grote verenigingen hebben vaker een plan of zijn bezig dit te ontwikkelen dan middelgrote en kleine verenigingen. Ook bij buitensportverenigingen en

verenigingen met een eigen sportaccommodatie is vaker een vrijwilligersplan aanwezig.

2.4 Beleid

Helpt verenigingen werkt planmatig

De helft van de verenigingen (47%) in Enschede heeft in de afgelopen vier jaar nieuwe voornemens of plannen op papier gezet voor het functioneren van de vereniging (niet in figuur). Dit is lager dan landelijk (63%). Met name grote verenigingen, buitensportverenigingen en verenigingen met een eigen sportaccommodatie werken met plannen op papier.

Werving en behoud van vrijwilligers meest voorkomende thema

Ongeveer twee derde (63%) van de verenigingen heeft doelstellingen of voornemens over werving en behoud van vrijwilligers en kaderleden opgenomen in de beleidsplannen ([figuur 2.12](#)). Ook sporttechnische zaken (51%) en ledenbehoud en/of -werving (49%) komen vaak in plannen terug.

Onderwerpen die weinig aan bod kwamen in de plannen van de verenigingen de afgelopen vier jaar, zijn sportmedische zaken (6%), het opzetten van aanvullende diensten (6%) en het werven en/of behouden van een professioneel kader (9%). Eén vereniging (3%) geeft aan dat het plannen had om een inclusievere club te worden.

Figuur 2.12

Onderwerpen van beleidsplannen van de sportverenigingen in de afgelopen vier jaar

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=35)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Werving en behoud van leden en vrijwilligers belangrijkste speerpunten

Ruim de helft van de verenigingen (58%) ziet de werving en het behoud van leden als een belangrijk thema voor het komende jaar ([figuur 2.13](#)). Dit geldt vooral voor kleine en middelgrote verenigingen (niet in figuur).

Een ander veelgenoemd thema waarop de verenigingen in Enschede in willen zetten, is het werven en behouden van vrijwilligers (39%). In tegenstelling tot het behoud en de werving van leden speelt dit speerpunt met name bij grote verenigingen. Ook de sfeer en cultuur op de vereniging (31%), een veilig sportklimaat (27%) en jeugd (23%) krijgen aandacht van een behoorlijk deel van de verenigingen.

Figuur 2.13

Speerpunten van de sportverenigingen voor komend jaar

(in procenten, n=74, maximaal drie antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Naast de vaker genoemde thema's hebben de sportverenigingen in Enschede breed uiteenlopende speerpunten voor het komende jaar. Opvallend is dat maar weinig verenigingen (3%) sporttechnische zaken als een belangrijk speerpunt hebben voor het komende jaar. In de plannen van de verenigingen van de afgelopen vier jaar stond dit thema nog veelvuldiger ([figuur 2.12](#)).

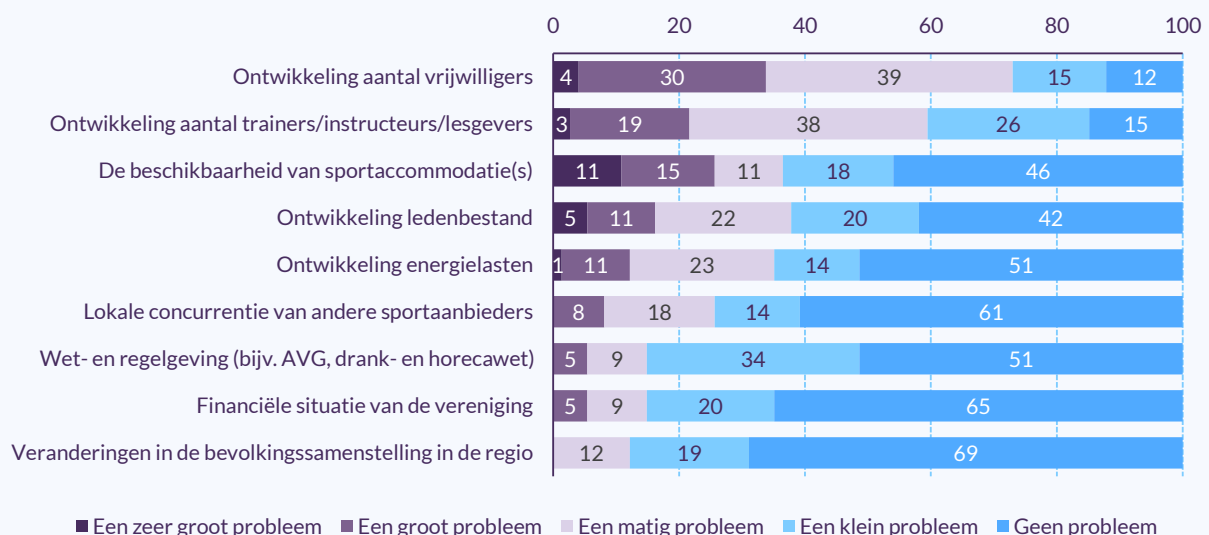
Meeste zorgen over ontwikkeling aantal vrijwilligers

Alle verenigingen in Enschede geven aan ten minste één probleem te ervaren. Twee derde (68%) ervaart dat ze op ten minste één thema een (zeer) groot probleem.

Een derde van de verenigingen (34%) geeft aan dat de ontwikkeling van het aantal vrijwilligers een (zeer) groot probleem vormt voor de vereniging ([figuur 2.14](#)). De helft van de verenigingen ervaart de ontwikkeling van het aantal vrijwilligers als een klein of matig probleem (54%). Grote en middelgrote verenigingen ervaren vaker een probleem op dit vlak dan kleine verenigingen (niet in figuur).

Met name het vinden van bestuursleden en het motiveren van ouders van leden is voor veel verenigingen een knelpunt. Hierdoor is het steeds lastiger om de uitstroom van vrijwilligers op te vangen. Een aantal verenigingen geeft aan dat het persoonlijk benaderen van potentiële vrijwilligers bij hen goed werkt.

Figuur 2.14
Ervaren problemen door de sportverenigingen
 (in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Ook ontwikkelingen in het aantal trainers zorgen bij de meeste verenigingen (85%) voor problemen. Goede trainers zijn lastig te vinden, zeker voor de 'kleinere' sporten. De toenemende regeldruk (opleidingen en VOG) maken dit niet eenvoudiger. Bij een aantal verenigingen zorgt een tekort aan trainers of instructeurs voor een ledenstop.

De beschikbaarheid van de sportaccommodatie zorgt bij een op de tien verenigingen (11%) voor een zeer groot probleem. Dit zijn voornamelijk verenigingen zonder eigen sportaccommodatie. Bij bijna twee derde van deze verenigingen (63%) is het probleem zo groot dat dit het voortbestaan van de vereniging bedreigt (niet in figuur).

Voor al het beperkte aanbod aan sportaccommodaties, de hoge bezetting van de accommodaties en veroudering van de accommodaties en bijbehorende faciliteiten noemen verenigingen als problemen. Bij een aantal verenigingen leiden deze knelpunten tot wachtlijsten of grote onzekerheid over hun voortbestaan.

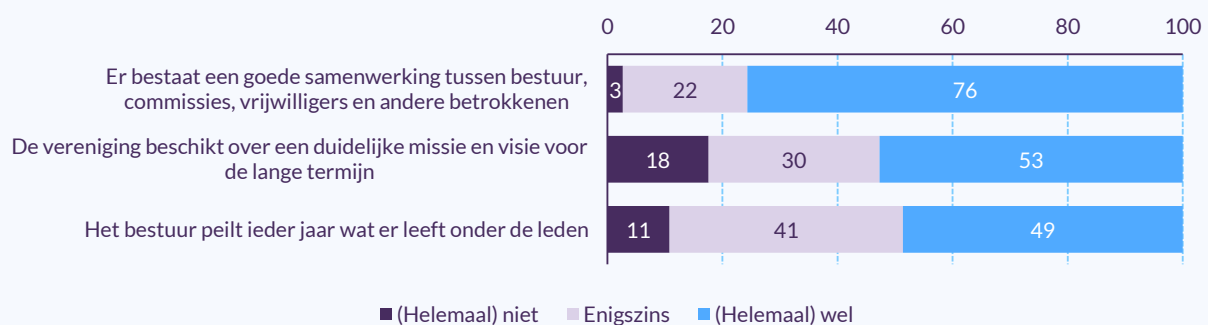
De minste problemen ervaren de sportverenigingen in Enschede op het vlak van financiën en veranderingen in de bevolkingssamenstelling. Twee derde (respectievelijk 65% en 69%) geeft aan geen enkel probleem op deze thema's te

ervaren. Veranderingen in de bevolkingssamenstelling in Enschede en omgeving zorgen bij geen enkele vereniging voor (zeer) grote problemen.

Goede samenwerking, maar ruimte voor verbetering

Samenwerking binnen de verenigingen tussen bestuur, vrijwilligers en andere betrokkenen gaat bij drie kwart van de verenigingen (76%) goed ([figuur 2.15](#)). Twee sportverenigingen in deze peiling (3%) vinden dat dit niet het geval is. Er zijn geen aanzienlijke verschillen tussen de grote, middelgrote en kleine verenigingen wat betreft de waardering van de samenwerking.

Figuur 2.15
Stellingen over visie en interne samenwerking
(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

De helft van de verenigingen (53%) geeft aan een duidelijke missie en visie te hebben. Bij 18 procent van de verenigingen is dit (helemaal) niet het geval. Dit geldt met name voor kleine verenigingen en binnensportverenigingen.

Jaarlijks peilen wat er leeft onder de leden gebeurt bij de helft van de verenigingen (49%). Bij een op de tien verenigingen (11%) gebeurt dit niet.

2.5 Financiën

Twee derde van de verenigingen financieel gezond

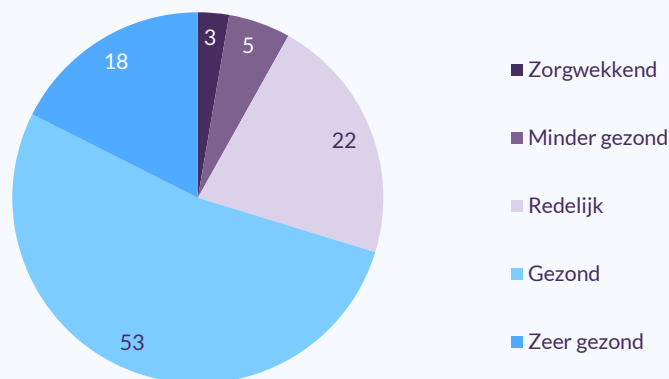
71 procent van de sportverenigingen in de gemeente Enschede schat de financiële positie van de vereniging in als (zeer) gezond ([figuur 2.16](#)). Dit is vergelijkbaar met landelijk. Een op de vijf verenigingen geeft aan dat hun financiële positie redelijk is.

Een klein aantal verenigingen beschrijft de financiële situatie van de vereniging als minder gezond of zorgwekkend. Dit zijn met name kleine verenigingen en verenigingen met een eigen sportaccommodatie (niet in figuur).

Figuur 2.16

Eigen inschatting financiële positie verenigingen

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

De meeste verenigingen in deze peiling (85%) ontvangen subsidie van de gemeente voor het organiseren van sportactiviteiten (niet in figuur). Kleine verenigingen ontvangen minder vaak subsidie dan (middel)grote verenigingen.

Bij twee op de drie verenigingen (68%) is een klein deel van de begroting (1% tot 15%) afkomstig van de gemeentelijke sportsubsidie. Bij 15 procent van de verenigingen is het aandeel van de subsidie in de begroting iets groter (tussen de 16% en 30%). Bij één vereniging is dit meer dan 60 procent.

Ruim de helft heeft ruimte voor onverwachte uitgaven

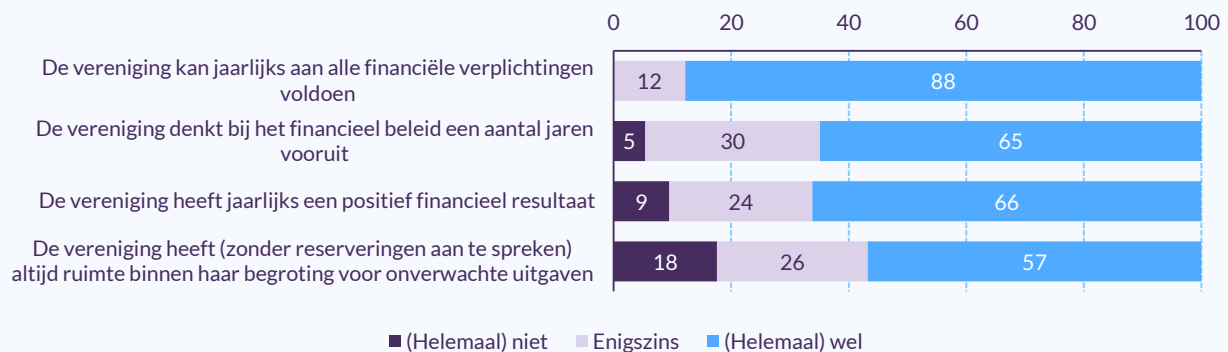
Ruim de helft van de sportverenigingen (57%) in Enschede heeft (zonder reserveringen aan te spreken) ruimte binnen de begroting voor onverwachte uitgaven ([figuur 2.17](#)). Landelijk geldt dit voor twee derde van de verenigingen (67%). Een kwart van de verenigingen heeft hier enigszins ruimte voor, 18 procent (helemaal) niet. Dit zijn vooral kleine en middelgrote verenigingen.

Bijna alle sportverenigingen (88%) geven aan jaarlijks aan alle financiële verplichtingen te kunnen voldoen. De andere verenigingen (12%) geven aan dit enigszins te kunnen.

Twee derde van de verenigingen (65%) geeft aan bij het financieel beleid een aantal jaren vooruit te denken. Grote en middelgrote verenigingen doen dit vaker dan de kleine verenigingen. 5 procent van de verenigingen denkt (helemaal) niet vooruit.

Figuur 2.17**Stellingen over financiën**

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een even grote groep verenigingen (66%) geeft aan jaarlijks een positief financieel resultaat te behalen. Een op de tien verenigingen (9%) doet dit (helemaal) niet. Dit geldt vooral voor kleine verenigingen (32%). Landelijk geeft een derde van de verenigingen aan jaarlijks geen of enigszins een positief resultaat te behalen.

2.6 Accommodatie

Ruim de helft van de sportverenigingen (57%) uit Enschede in deze peiling beschikt over een eigen sportaccommodatie en een eigen kantine. Dit geldt voor bijna alle grote sportverenigingen (90%). Een klein deel van de verenigingen heeft alleen een eigen sportaccommodatie (8%) of alleen een eigen kantine (5%).

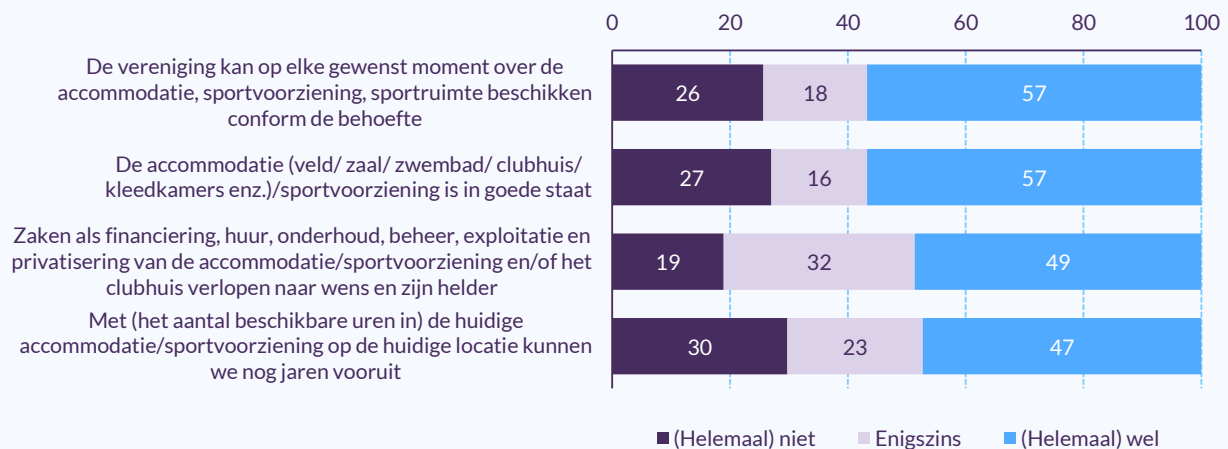
Drie op de tien verenigingen hebben geen eigen sportaccommodatie en geen eigen kantine (30%). Vooral kleine verenigingen en binnensportverenigingen hebben geen eigen accommodatie tot hun beschikking.

Verenigingen minst tevreden over beschikbaarheid van accommodaties

Ruim de helft van de verenigingen (57%) kan op elk gewenst moment gebruik maken van de sportaccommodatie conform hun behoefte ([figuur 2.18](#)). Dit is iets lager dan landelijk (65%). Voor een kwart van de verenigingen geldt dat (helemaal) niet. Met name voor kleine en middelgrote verenigingen. Er zijn enkele sportverenigingen (10%) met een eigen accommodatie waarvoor dit geldt (niet in figuur).

Figuur 2.18**Stellingen over de accommodatie van de vereniging**

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een kleine meerderheid van de verenigingen (57%) geeft aan dat de accommodatie die ze gebruiken in goede staat verkeert. Een op de zes verenigingen (16%) geeft aan dat dit enigszins het geval is. Volgens een kwart van de verenigingen (27%) verkeren de accommodaties (helemaal) niet in een goede staat. Verenigingen met een eigen sportaccommodatie zijn even vaak ontevreden over de staat van de accommodatie als verenigingen zonder eigen accommodatie (niet in figuur).

De helft van de verenigingen geeft aan dat zaken als financiering, beheer en exploitatie van de accommodatie (helemaal) helder zijn en naar wens verlopen. Voor een op de vijf verenigingen geldt dit (helemaal) niet. Met name verenigingen zonder eigen accommodatie zijn ontevreden over de gang van zaken.

47 procent van de verenigingen verwacht dat ze met de beschikbare uren nog jaren vooruit kunnen in de huidige sportaccommodatie. Drie op de tien verenigingen geven aan dat het beschikbare aantal uren in de huidige accommodatie in de toekomst (helemaal) niet aansluit bij hun behoefte. Verenigingen zonder eigen accommodatie geven vaker aan dat dit (helemaal) niet het geval is (niet in figuur). Dit geldt ook voor buitensportverenigingen.

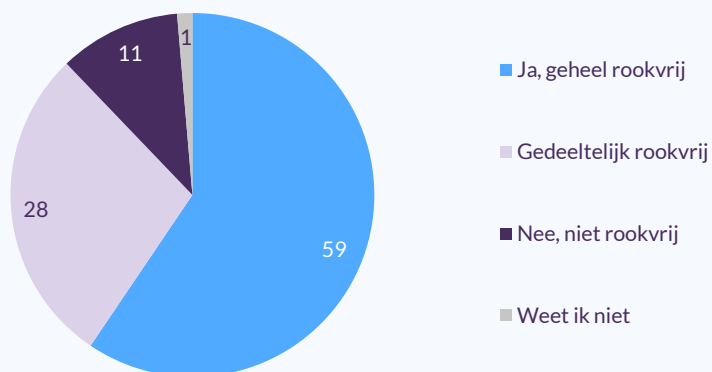
Ruim de helft van de verenigingen heeft een rookvrije accommodatie

59 procent van de verenigingen sport op of in een accommodatie die volledig rookvrij is ([figuur 2.19](#)). Dit is vaker het geval voor kleine verenigingen, binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie. Bij een kwart van de verenigingen (28%) is de accommodatie gedeeltelijk rookvrij. Op deze accommodaties zijn er bepaalde rookvrije plekken aangewezen, maar mogen mensen op andere plaatsen wel roken.

Figuur 2.19

Mate waarin sportaccommodaties rookvrij zijn

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Bij een op de tien verenigingen (11%) is de accommodatie niet rookvrij. Dit zijn met name accommodaties van buitensportverenigingen. Er zijn zowel verenigingen met als verenigingen zonder eigen accommodatie waar op alle plekken op de accommodatie gerookt mag worden.

Bijna de helft wil in de toekomst aandacht voor gezondere sportomgeving

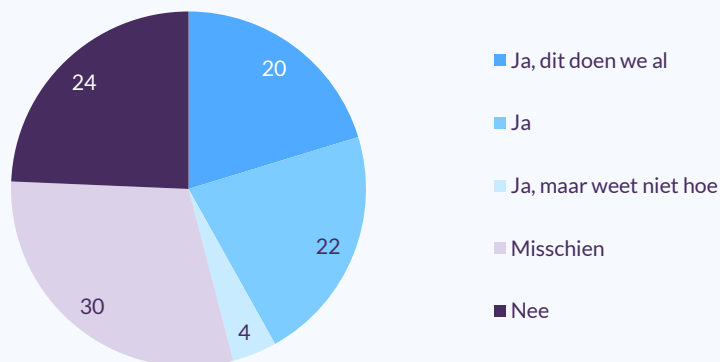
46 procent van de verenigingen wil in de toekomst aan de slag gaan met het creëren van een gezondere sportomgeving ([figuur 2.20](#)). Bijvoorbeeld door gezonde producten aan te bieden in de kantine, door een rookvrije accommodatie te creëren of door alcoholbeleid te ontwikkelen.

Vooraf grote verenigingen, buitensportverenigingen en verenigingen met zowel een eigen sportaccommodatie als een eigen kantine geven aan dit te willen doen (niet in figuur). Een deel van deze verenigingen is hier nu al actief mee (20%).

Figuur 2.20

Mate waarin verenigingen in de toekomst bezig willen gaan met een gezondere sportomgeving

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een kwart van de verenigingen (24%) geeft aan zich in de toekomst niet bezig te gaan houden met een gezondere sportomgeving. Dit zijn met name kleine en middelgrote verenigingen. 30 procent van de verenigingen weet nog niet zeker of ze in de nabije toekomst in willen zetten op een gezonde sportomgeving.

Maatschappelijke oriëntatie

Om meer inzicht te krijgen in de bredere maatschappelijke oriëntatie van sportverenigingen buiten het aanbieden van regulier sportaanbod hebben we de index maatschappelijke oriëntatie ontwikkeld. In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten van de verenigingen in Enschede daarop.

De index bestaat uit twee criteria: maatschappelijke activiteit en maatschappelijke intentie. Maatschappelijke activiteit staat voor de mate waarin verenigingen actief een maatschappelijke rol vervullen. Maatschappelijke intentie staat voor de houding van verenigingen ten opzichte van een actieve bredere maatschappelijke rol.

De score per criterium delen we in onvoldoende, matig, voldoende of goed in. De scores van de twee criteria bepalen de mate van brede maatschappelijke oriëntatie van een vereniging. Zie bijlage 1 voor meer uitleg over de methode.

3.1 Maatschappelijke oriëntatie verenigingen

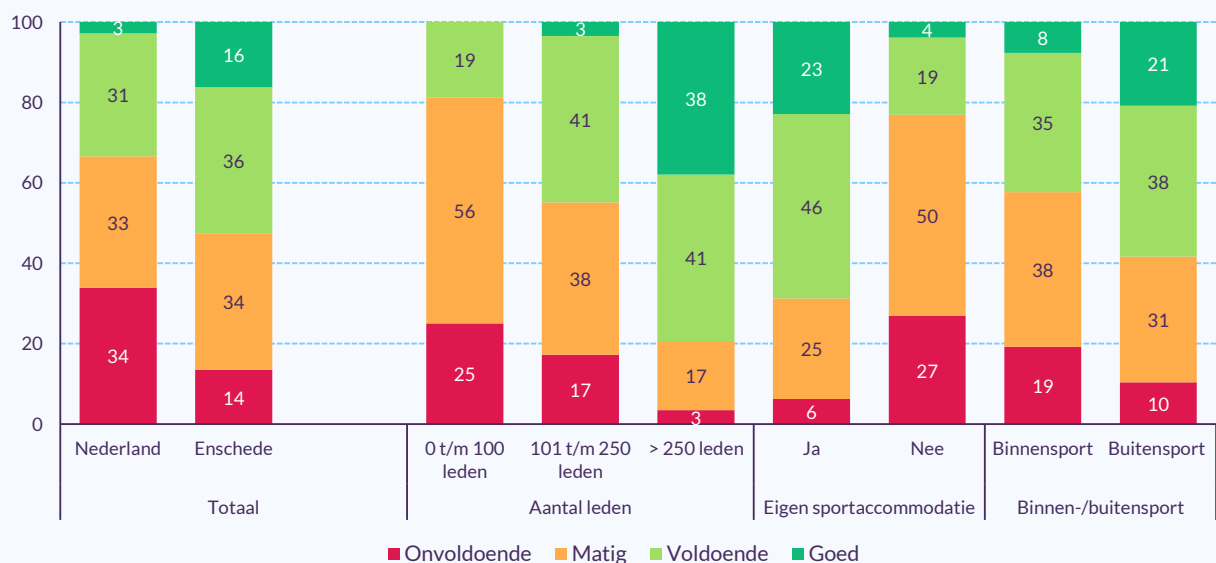
Helft van de verenigingen scoort voldoende of goed

In Enschede scoort de helft van de verenigingen (52%) voldoende of goed op maatschappelijke oriëntatie ([figuur 3.1](#)). Dit percentage ligt hoger dan landelijk (34%). Een derde van de verenigingen scoort matig, een op de zeven verenigingen scoort onvoldoende (14%).

Figuur 3.1

Maatschappelijke oriëntatie van sportverenigingen in Enschede

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

De grote verenigingen scoren vaker voldoende of goed op maatschappelijke oriëntatie (79%) dan de middelgrote (44%) en kleine verenigingen (19%). Ook landelijk zijn het vaker kleine verenigingen die onvoldoende of matig scoren. Naast de kleine verenigingen scoren ook de verenigingen zonder eigen sportaccommodatie in Enschede vaker matig of onvoldoende (77%).

Het verschil tussen de binnen- en buitensportverenigingen is kleiner. Ruim de helft van de buitensportverenigingen scoort voldoende of goed (59%), tegenover twee op de vijf binnensportverenigingen (43%).

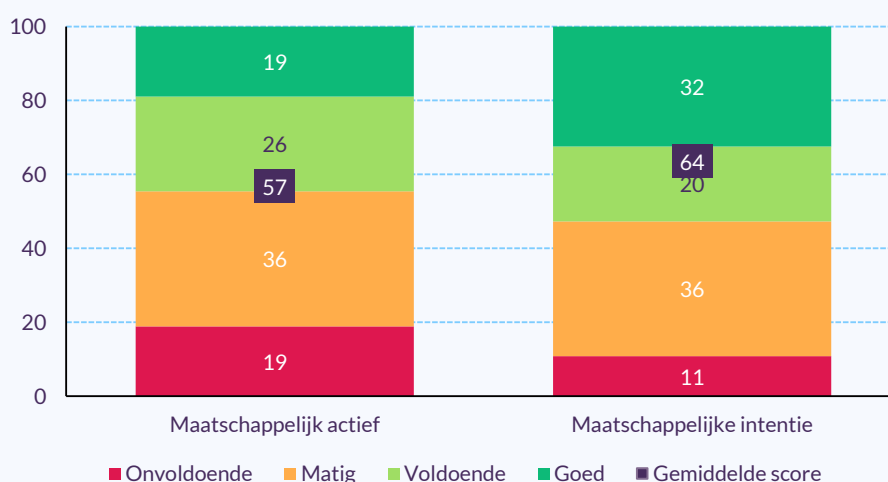
Bijna de helft van de verenigingen is maatschappelijk actief

Volgens de criteria van maatschappelijke activiteit is 45 procent van de verenigingen voldoende of goed maatschappelijk actief ([figuur 3.2](#)). Landelijk is dit 37 procent. Met name de (middel)grote verenigingen en verenigingen met een eigen sportaccommodatie zijn betrokken bij maatschappelijke activiteiten.

Figuur 3.2

Verdeling scores criteria van de sportverenigingen in Enschede

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een op de vijf verenigingen (19%) scoort onvoldoende op het criterium maatschappelijke activiteit. Deze verenigingen zijn niet of nauwelijks actief in het uitvoeren van maatschappelijke activiteiten. Dit zijn vooral kleine verenigingen.

Maatschappelijke activiteiten nemen naar verwachting toe

De helft van de verenigingen (52%) heeft plannen voor activiteiten of een positieve houding tegenover een bredere maatschappelijke oriëntatie van hun vereniging ([figuur 3.2](#)). Zij scoren voldoende of goed op het criterium maatschappelijke

intentie. De verenigingen in Enschede scoren hiermee aanzienlijk hoger dan landelijk (26% voldoende of goed).

De andere helft van de verenigingen scoort matig (36%) of onvoldoende (11%) op maatschappelijke intentie. Kleine verenigingen, verenigingen zonder eigen accommodatie en binnensportverenigingen behoren vaker tot deze groep (niet in figuur).

Maatschappelijke intentie gedaald sinds 2022

Net als in 2022 (niet in figuur) behalen de verenigingen in de steekproef gemiddeld 60 procent van de te behalen punten op maatschappelijke oriëntatie ([figuur 3.2](#)). Net als bij organisatiekracht zijn de scores van de verenigingen die aan beide monitoren hebben deelgenomen licht gedaald en zijn deze gecompenseerd door de verenigingen die alleen in 2024 deelnamen.

Ten opzichte van 2022 is de maatschappelijke intentie van de verenigingen in de steekproef licht gedaald en de maatschappelijke activiteit licht gestegen.

3.2 Samenwerking

Bijna alle verenigingen werkten samen met organisaties

Het afgelopen jaar heeft 96 procent van de sportverenigingen met één of meerdere organisaties samengewerkt ([figuur 3.3](#)). Het meest werkten ze samen met Sportaal. Negen op de tien verenigingen werkten hiermee het afgelopen jaar samen. Samenwerkingen met andere sportverenigingen kwamen ook veel voor.

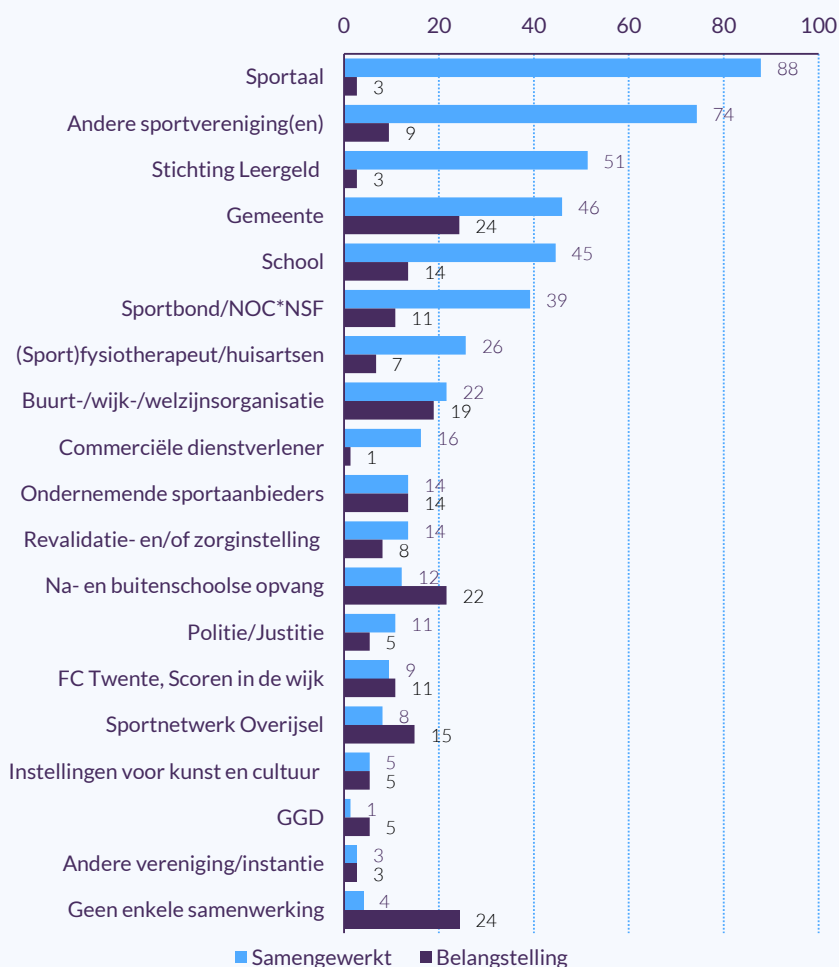
De helft van de verenigingen werkte afgelopen jaar samen met Stichting Leergeld, de gemeente en scholen (respectievelijk 51%, 46% en 46%). De grote verenigingen werkten het meest samen met deze organisaties.

Van de genoemde organisaties werkten de sportverenigingen het afgelopen jaar het minst samen met de GGD (1%), instellingen voor kunst en cultuur (5%), Sportnetwerk Overijssel (8%) en FC Twente (9%).

Figuur 3.3

Organisaties waar sportverenigingen het afgelopen jaar mee hebben samengewerkt en waar ze interesse in hebben om mee samen te werken

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Drie kwart van de verenigingen heeft belangstelling in nieuwe samenwerkingen

De verenigingen zijn zeer positief over hun samenwerkingsverbanden. Slechts één organisatie wil een samenwerkingsverband stoppen, met een commerciële dienstverlener. De sportverenigingen geven aan dat ze alle andere samenwerkingsverbanden willen voortzetten (73%) of intensiveren (27%).

Als verenigingen niet met een bepaalde organisatie samenwerken, hebben we gevraagd of ze daar wel belangstelling voor hebben (figuur 3.3). Drie kwart van de verenigingen heeft belangstelling om met ten minste één nieuwe organisatie samen te werken. De organisaties die het meest in de belangstelling staan, zijn de gemeente (24%), de na- en buitenschoolse opvang (22%) en buurt-, wijk- en welzijnsorganisaties (19%).

Ten opzichte van 2022 hebben er geen veranderingen plaatsgevonden in de organisaties waarmee sportverenigingen samenwerken (niet in figuur). Wel werken ze met een aantal organisaties meer samen (bijv. Sportaal) en met andere minder (bijv. sportbonden).

De belangstelling om nieuwe samenwerkingen aan te gaan is afgenomen ten opzichte van 2022 (18%) (niet in figuur). Organisaties die in 2022 veel belangstelling kregen, zoals buurtorganisaties, Sportnetwerk Overijssel en de gemeente, behoren nog ook in 2024 tot de meest genoemde.

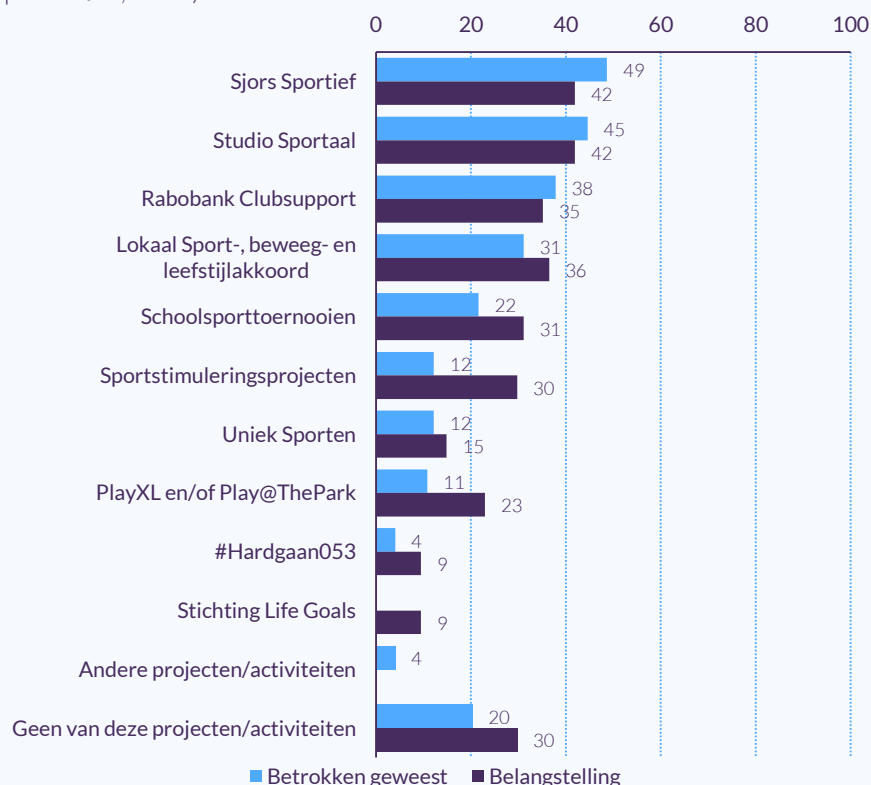
Vier op de vijf verenigingen betrokken bij projecten

80 procent van de verenigingen in gemeente Enschede is het afgelopen jaar betrokken geweest bij ten minste één sportproject, -functionaris, -activiteit of -regeling (**figuur 3.4**). Sjors Sportief (49%) en Studio Sportaal (45%) zijn de initiatieven waarbij de meeste verenigingen betrokken waren. Bij Rabobank Clubsupport (38%) en bij het lokaal Sport-, beweeg- en leefstijlakoord (31%) was een derde van de verenigingen betrokken.

Figuur 3.4

Betrokkenheid sportverenigingen bij projecten/functionarissen/activiteiten/regelingen

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Het minst waren de sportverenigingen het afgelopen jaar betrokken bij #Hardgaan053 (4%) en andere activiteiten (4%), zoals onderwijs voor Oekraïners en Thuis@-kinderopvang. Geen enkele vereniging in dit onderzoek heeft samengewerkt met Stichting Life Goals. Kleine en middelgrote verenigingen waren het afgelopen jaar minder vaak betrokken bij projecten of regelingen (niet in figuur).

We hebben de verenigingen ook gevraagd of ze in de toekomst betrokken willen worden (of blijven) bij sportprojecten, -functionarissen, -activiteiten en -regelingen ([figuur 3.4](#)). Een op de drie verenigingen heeft daar geen interesse in. De meeste belangstelling is er voor Sjors Sportief en Studio Sportaal (beide 42%). De belangstelling hiervoor is wel lager dan het aandeel verenigingen dat het afgelopen jaar betrokken was.

Een aantal sportprojecten, -functionarissen, -activiteiten en -regelingen geniet belangstelling van meer verenigingen dan afgelopen jaar betrokken was. Bijvoorbeeld schoolsporttoernooien (van 22% naar 31%) en sportstimuleringsprojecten (van 12% naar 30%). Ook Stichting Life Goals, waarbij nog geen enkele vereniging betrokken was, kan op interesse rekenen (9%).

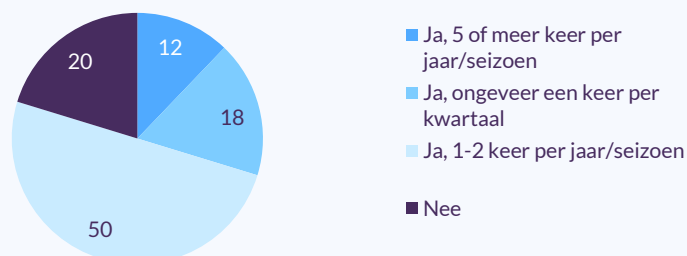
Sinds 2022 is de betrokkenheid bij sportprojecten, -functionarissen, -activiteiten en -regelingen aanzienlijk toegenomen (van 57% naar 80%).

3.3 Aanbod

Veel aandacht voor aanbod voor niet-leden

Vier op de vijf verenigingen in de gemeente Enschede organiseerden het afgelopen jaar aanbod waarbij ook niet-leden welkom waren ([figuur 3.5](#)). Bij het grootste deel van deze verenigingen (50%) bleef het aanbod beperkt tot één of twee keer per jaar/seizoen. Een op de tien verenigingen (12%) organiseerde vijf of meer activiteiten voor niet-leden.

Figuur 3.5
Organiseren van (sport)activiteiten waarbij deelname openstond voor niet-leden
(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een op de vijf verenigingen organiseerde geen (sport)activiteiten voor niet-leden in het afgelopen jaar. Kleine en middelgrote verenigingen deden dit minder dan grote verenigingen (niet in figuur).

De meeste verenigingen (92%) organiseerden het afgelopen jaar naast reguliere (sport)activiteiten ook andere activiteiten voor hun leden (niet in figuur). Vooral kleine verenigingen deden dit niet (31%). Verenigingen organiseerden onder andere nieuwjaarsborrels, clinics, (jeugd)kampen, vrijwilligersdagen en toernooien.

Twee op de vijf verenigingen (42%) bieden faciliteiten en voorzieningen aan voor niet-leden en andere organisaties. De verenigingen bieden veel verschillende faciliteiten en voorzieningen. Multifunctionele inzet van de sportaccommodatie noemen ze het vaakst (23%). Met name verenigingen met een eigen sportaccommodatie stellen faciliteiten en voorzieningen beschikbaar.

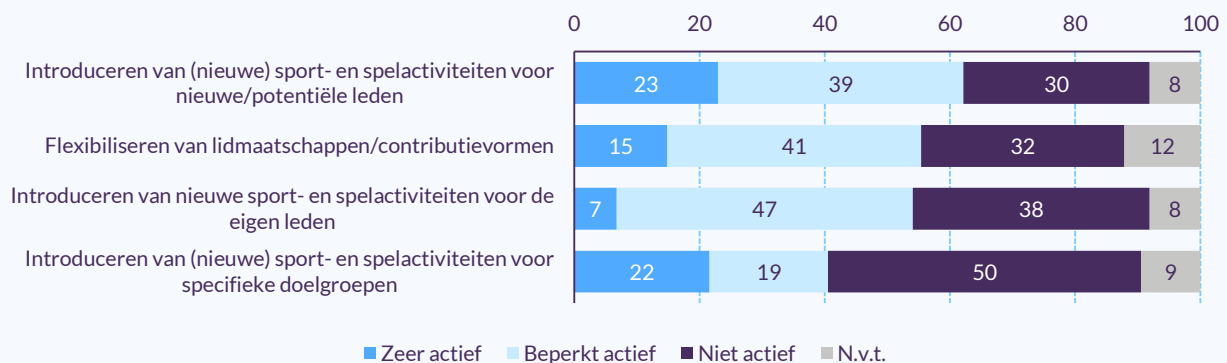
38 procent van de verenigingen is bereid om in de komende twee jaar faciliteiten en voorzieningen van de vereniging beschikbaar te stellen voor niet-leden en andere organisaties.

Veel aandacht voor vernieuwing sport- en spelactiviteiten

Drie op de vijf verenigingen (62%) zijn actief met het introduceren van aanbod voor nieuwe of potentiële leden ([figuur 3.6](#)). De helft (54%) is (ook) actief met het vernieuwen van het aanbod voor de huidige leden. Iets minder verenigingen introduceren (nieuw) aanbod voor specifieke doelgroepen (41%).

Grote verenigingen zijn het actiefst bezig met het introduceren van (nieuwe) sport- en spelactiviteiten (niet in figuur).

Figuur 3.6
Aanbieden van activiteiten voor leden en niet-leden
(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Ruim de helft van de sportverenigingen (56%) in Enschede flexibiliseert hun lidmaatschappen of contributievormen. Voor de meeste van deze verenigingen heeft dit geen hoge prioriteit. 7 procent is er zeer actief mee bezig, 47 procent in beperkte mate. Binnensportverenigingen zijn hierin actiever dan buitensportverenigingen (niet in figuur).

3.4 Maatschappelijke betrokkenheid

Drie kwart ziet maatschappelijke verantwoordelijkheid voor sportverenigingen

74 procent van de sportverenigingen in dit onderzoek onderschrijft dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben (niet in figuur). Een kwart is het hier enigszins mee eens. Geen enkele vereniging vindt dat sportverenigingen geen maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben.

Voor een aanzienlijk deel van de sportverenigingen heeft deze maatschappelijke verantwoordelijkheid vooral betrekking op leden laten sporten en bewegen (niet in figuur). Een derde (34%) vindt dat dit de enige functie is die sportverenigingen hebben. Dit geldt vooral voor kleine verenigingen en binnensportverenigingen.

Een even grote groep (36%) vindt het tegenovergestelde. Zij zijn het (helemaal) niet eens met de stelling dat sportverenigingen geen andere functie hebben dan het aanbieden van sportactiviteiten voor de leden.

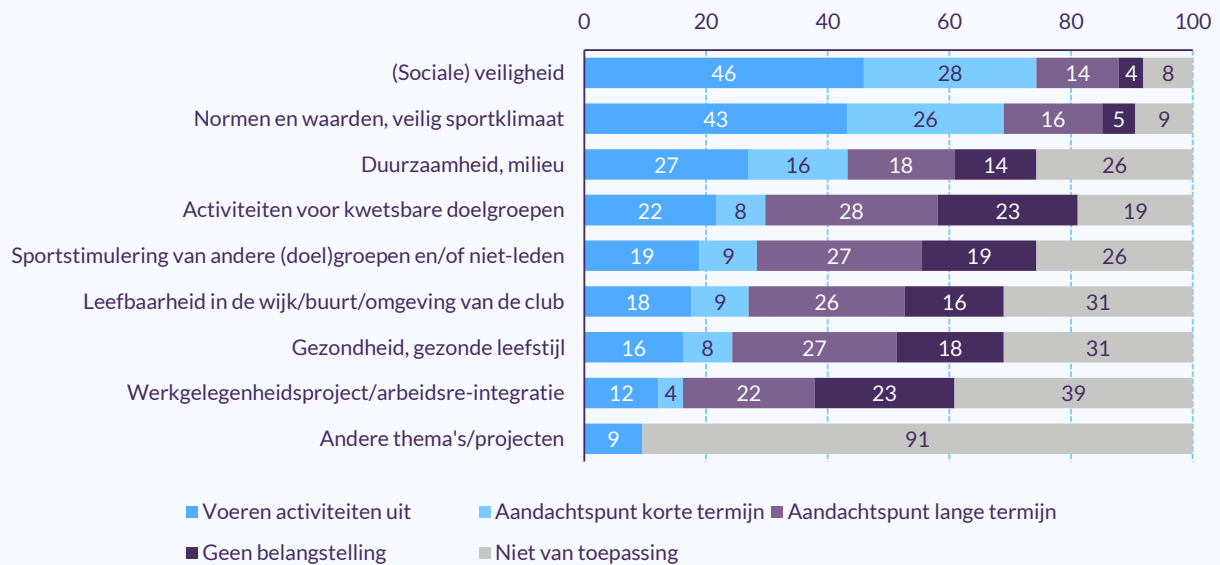
Meeste aandacht voor (sociale) veiligheid en veilig sportklimaat

Ondanks de maatschappelijke verantwoordelijkheid die verenigingen zichzelf toeschrijven, zijn niet alle verenigingen actief op het gebied van maatschappelijke thema's. Grote verenigingen zijn vaker actief met maatschappelijke thema's dan kleine verenigingen.

De maatschappelijke thema's waar de meeste verenigingen activiteiten op uitvoeren, zijn '(sociale) veiligheid' en 'normen en waarden, veilig sportklimaat' ([figuur 3.7](#)). Nog eens een kwart van de verenigingen geeft aan op korte termijn actief met deze thema's aan de slag te willen gaan (respectievelijk 28% en 26%).

Figuur 3.7**Aandachtspunten maatschappelijke thema's voor sportverenigingen**

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Bij andere maatschappelijke thema's zijn de verenigingen uit Enschede op dit moment in mindere mate betrokken. In de toekomst komt hier wellicht verandering in. Alle verenigingen geven aan op korte of lange termijn actief te willen worden op één of meerdere (andere) maatschappelijke thema's. Een kwart van de verenigingen wil activiteiten organiseren voor kwetsbare groepen (36%) of bijdragen aan sportstimulering (36%), leefbaarheid (35%) of gezondheid (35%).

Werkgelegenheids- en arbeidsre-integratieprojecten krijgen de minste aandacht van de verenigingen. Slechts 12 procent is hier actief mee bezig. Drie op de vijf verenigingen hebben hiervoor geen belangstelling (23%) of achten dit niet van toepassing op hun vereniging (39%).

Vitaliteitsindex

In dit hoofdstuk bespreken we hoe vitaal de verenigingen in Enschede zijn. Dat brengen we in beeld door organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie te combineren. Een vitale vereniging is een organisatiekrachtige vereniging die maatschappelijk georiënteerd is.

De matrix die zo ontstaat, kan een hulpmiddel zijn voor segmentatie van verenigingen en kan maatwerk bieden bij ondersteuning. Met de vitaliteitsindex zijn globaal vier soorten verenigingen te onderscheiden: de zogeheten kwetsbare verenigingen, maatschappelijke verenigingen, krachtige verenigingen en vitale verenigingen.

4.1 Krachtige en vitale verenigingen

Drie op de tien verenigingen zijn vitaal

Drie op de tien sportverenigingen in Enschede (30%) zijn te beschouwen als een vitale vereniging (figuur 4.1). Zij scoren 'goed' of 'voldoende' op beide indexen. Deze verenigingen zijn krachtig in hun organisatie en hebben oog voor de maatschappelijke rol die ze vervullen. Dit zijn voornamelijk grote verenigingen en verenigingen met een eigen sportaccommodatie. Landelijk is een kwart (24%) van de verenigingen als vitale vereniging te beschouwen.

Figuur 4.1

Vitaliteitsmatrix sportverenigingen Enschede

(in procenten, n=74)

		Organisatiekracht totaal			
		Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed
Maatschappelijk totaal	Onvoldoende	4	3	7	0
	Matig	7	8	12	7
	Voldoende	3	9	18	7
	Goed	0	11	1	4

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een kwart van de verenigingen is krachtig

Een kwart van de verenigingen (26%) behoort tot het segment krachtige verenigingen. Deze verenigingen hebben voldoende organisatiekracht, maar zijn (nog) nauwelijks maatschappelijk georiënteerd. In de groep krachtige verenigingen zijn aanzienlijk meer middelgrote en kleine verenigingen te vinden dan in de groep vitale verenigingen. Ongeveer de helft van de verenigingen zonder eigen sportaccommodatie (46%) behoort tot de krachtige verenigingen (niet in figuur).

Krachtige verenigingen kunnen vitale verenigingen worden. Wanneer de organisatie goed en sterk is, hebben ze de mogelijkheden om buiten de vereniging te kijken en een maatschappelijke rol op zich te nemen.

4.2 Kwetsbare en maatschappelijke verenigingen

Een op de vijf verenigingen is kwetsbaar

Een op de vijf verenigingen (22%) scoort op zowel organisatiekracht als maatschappelijke oriëntatie onder de maat: dit zijn kwetsbare verenigingen. Dit is lager dan het landelijke cijfer (30%).

Ruim de helft van de kleine verenigingen (56%) is te beschouwen als kwetsbare vereniging (niet in figuur). Kwetsbare verenigingen zijn daarnaast vaker binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie.

Een kwart van de verenigingen is maatschappelijk

23 procent van de verenigingen behoort tot de maatschappelijke verenigingen: zij hebben een maatschappelijke oriëntatie, maar zijn onvoldoende organisatiekrachtig. Door de organisatiekracht te vergroten kunnen deze verenigingen zich ontwikkelen tot vitale verenigingen.

4.3 Ontwikkeling en eigen inschatting

Enkele verenigingen verschoven van segment

Ten opzichte van 2022 is een aantal verenigingen verschoven van segment. Twee verenigingen behoorden twee jaar geleden tot de vitale verenigingen, maar nu tot de kwetsbare. Dit geldt ook voor twee verenigingen die toen krachtig waren.

Vier verenigingen hebben de organisatiekracht verbeterd en zich ontwikkeld van een maatschappelijke naar een vitale vereniging. Vijf verenigingen hebben een tegenovergestelde ontwikkeling doorgemaakt.

Eigen inschatting wijkt soms af van vitaliteitsindex

Opvallend is dat meer dan de helft van de verenigingen zichzelf typeert als sterk (57%) en een kwart als zeer sterk (23%) (niet in figuur). Vooral grote en middelgrote verenigingen zien zichzelf als (zeer) sterk. Een op de vijf verenigingen (19%) ziet zichzelf als niet zo sterk. Dit zijn vooral kleine verenigingen.

De eigen inschatting van de kracht van de vereniging sluit niet altijd goed aan bij de vitaliteit volgens de vitaliteitsindex. De helft van de kwetsbare verenigingen (53%) typeert zichzelf als sterk. Andersom ziet een deel van de vitale verenigingen (9%) zichzelf juist als niet zo sterk, terwijl ze dit volgens de vitaliteitsindex wel zijn.

Verenigingsondersteuning

In dit hoofdstuk bespreken we de bevindingen op het vlak van verenigingsondersteuning voor de sportverenigingen in Enschede.

5.1 Contact over ondersteuning

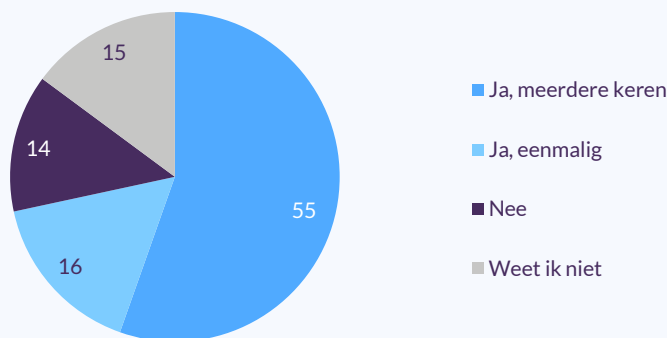
Twee derde van de verenigingen heeft contact gehad met een Sportregisseur

Het afgelopen jaar had 71 procent van de verenigingen contact met een Sportregisseur van Sportaal ([figuur 5.1](#)). De helft van de verenigingen (55%) heeft meerdere keren gesproken met een Sportregisseur. Een op de zes (16%) had eenmalig contact in 2023.

Figuur 5.1

Mate waarin verenigingen contact gehad hebben met een Sportregisseur van Sportaal het afgelopen jaar

(in procenten, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een op de zeven verenigingen in deze peiling (14%) heeft het afgelopen jaar geen contact gehad met een Sportregisseur van Sportaal. Dit zijn allemaal kleine en middelgrote verenigingen (niet in figuur). Voor 15 procent van de verenigingen wist de invuller van de vragenlijst niet of de vereniging het afgelopen jaar contact had gehad met een Sportregisseur.

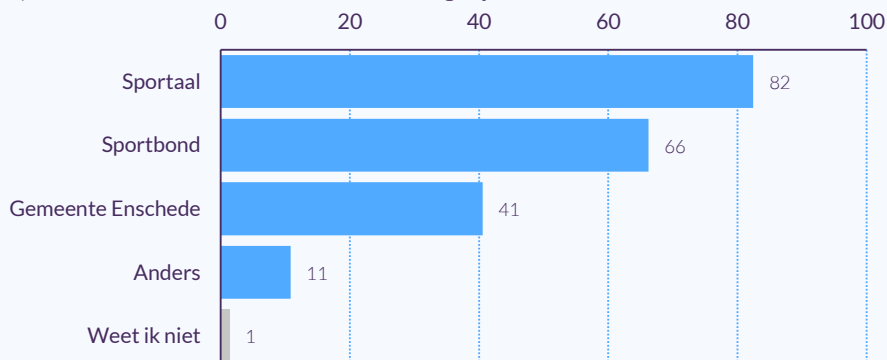
Vier op de vijf verenigingen zien Sportaal als aanspreekpunt

Wanneer verenigingen ondersteuningsvragen hebben, nemen zij het vaakst contact op met Sportaal ([figuur 5.2](#)). Vier op de vijf verenigingen (82%) geven aan contact op te nemen met Sportaal. Ook sportbonden zijn belangrijke aanspreekpunten voor verenigingen (66%).

Figuur 5.2

Organisaties waarmee verenigingen contact opnemen bij ondersteuningsvragen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Twee op de vijf verenigingen (41%) nemen contact op met de gemeente bij ondersteuningsvragen. Een aantal verenigingen noemt (ook) andere organisaties waarbij ze aankloppen voor hulp (11%). Dit zijn bijvoorbeeld de partners uit het bedrijfsleven, samenwerkingsverbanden van verenigingen en de universiteit (studentensportverenigingen).

Nieuwsbrief Sportaal belangrijkste informatiebron

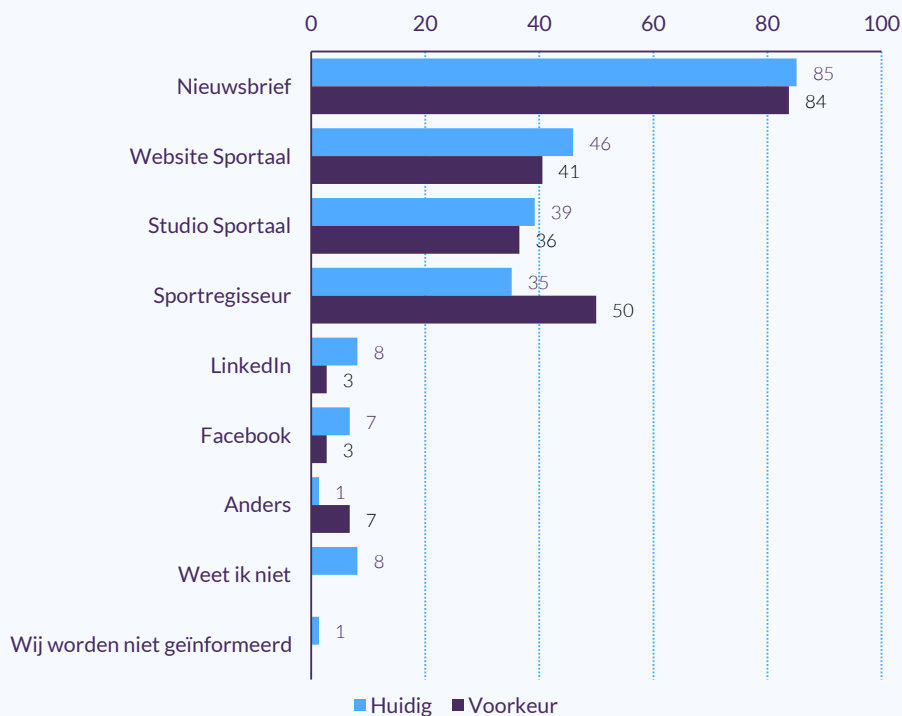
Sportverenigingen krijgen informatie over verenigingsondersteuning verreweg het vaakst via de nieuwsbrief van Sportaal (85%, zie [figuur 5.3](#)). Dit is ook de meest gewenste manier van informeren (84%).

Ongeveer twee op de vijf verenigingen geven aan dat ze informatie ontvangen via de website van Sportaal (46%), via Studio Sportaal (39%) en/of via de Sportregisseur (35%). Deze laatste manier noemt de helft van de verenigingen als voorkeur. Vooral de grote verenigingen ontvangen informatie via een Sportregisseur of Studio Sportaal (niet in figuur). Kleine en middelgrote verenigingen maken vaker gebruik van de website.

Figuur 5.3

Manieren waarop verenigingen (bij voorkeur) geïnformeerd worden over verenigingsondersteuning

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Een aantal verenigingen wordt geïnformeerd via de sociale media (LinkedIn (8%) of Facebook (7%)). Dit zien slechts enkele verenigingen als een gewenste manier van informeren (beide 3%). Op dit moment wordt slechts één vereniging niet geïnformeerd over verenigingsondersteuning. In de toekomst zouden zij wel graag informatie ontvangen. Geen enkele vereniging geeft aan geen behoefte te hebben aan informatie over verenigingsondersteuning.

5.2 Ondersteuningsbehoefte

Helft verenigingen heeft behoefte aan ondersteuning over accommodatie

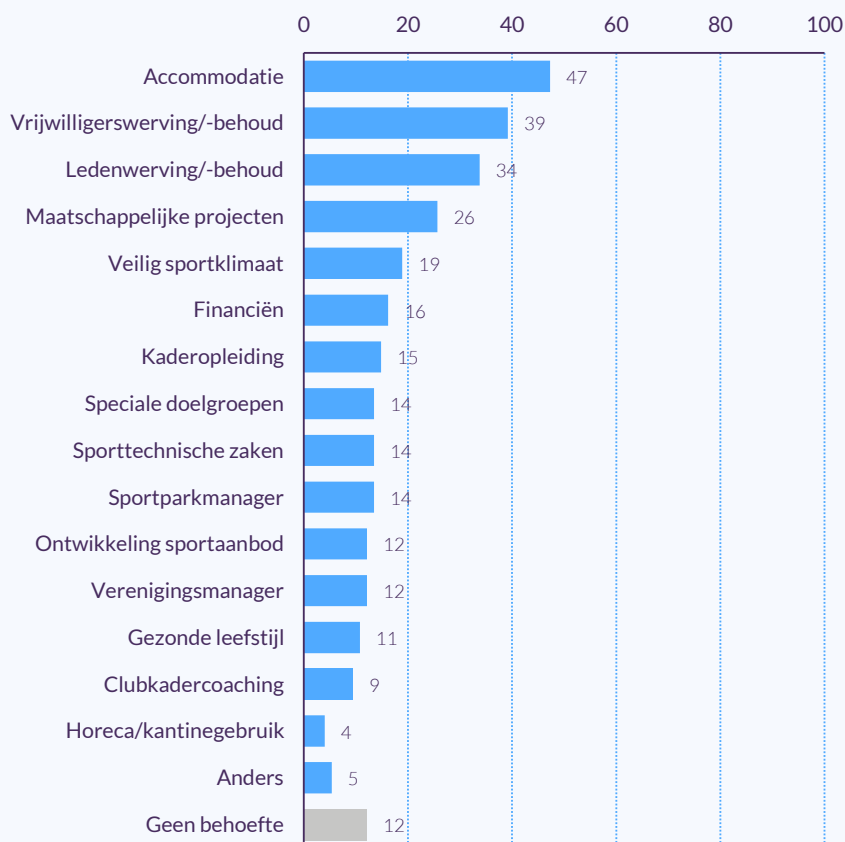
Bijna alle verenigingen geven aan behoefte te hebben aan verenigingsondersteuning ([figuur 5.4](#)). De helft (47%) wil ondersteuning bij vraagstukken omtrent de sportaccommodatie. Dit zijn zowel verenigingen met als verenigingen zonder eigen sportaccommodatie.

Ook voor het werven en behouden van vrijwilligers en leden hebben vrij veel verenigingen behoefte aan ondersteuning (respectievelijk 39% en 34%). De vraag naar ondersteuning op deze thema's sluit goed aan bij de belangrijkste problemen die de verenigingen ervaren (zie hoofdstuk 2).

Figuur 5.4

Thema's waarop behoefte bestaat aan verenigingsondersteuning

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=74)

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2024.

Horeca en kantinegebruik is het thema waarop de minste behoefte is aan ondersteuning (4%). Een aantal verenigingen heeft (ook) andere behoeften dan de opties uit de vragenlijst. Zij willen graag ondersteuning bij het multifunctioneel inzetten van de sportaccommodatie, wegwijs gemaakt worden in de relevante regelgeving of hulp bij het organiseren van activiteiten met anderen.

Meer thema's dan in 2022

In totaal benoemen de verenigingen meer verschillende thema's waarop ze behoefte hebben aan ondersteuning dan in 2022. De meest genoemde thema's uit 2024 zijn de thema's waaraan ook in 2022 de grootste behoefte was. Thema's die twee jaar geleden niet genoemd werden, maar nu wel, zijn bijvoorbeeld de sportpark- en verenigingsmanager, veilig sportklimaat en clubkadercoaching.

Conclusie & aanbevelingen

In dit hoofdstuk presenteren we de belangrijkste conclusies van ons onderzoek. Vervolgens doen we enkele aanbevelingen.

6.1 Organisatiekracht

Helft verenigingen scoort voldoende tot goed

Ruim de helft van de sportverenigingen in de gemeente Enschede (56%) is voldoende of goed in staat het sportaanbod te organiseren. De overige verenigingen slagen daar matig of onvoldoende in. Met name kleine verenigingen scoren lager op organisatiekracht. De verenigingen in Enschede scoren iets lager dan het landelijke gemiddelde.

Accommodatie en beleid grootste aandachtspunten

De accommodatie en het beleid van de verenigingen vormen de voornaamste aandachtspunten.

Een kwart van de verenigingen geeft aan niet op elk gewenst naar behoefte te kunnen beschikken over de sportaccommodatie. Dit is met name het geval bij verenigingen zonder eigen sportaccommodatie. De helft van de verenigingen verwacht met de huidige accommodatie en het beschikbaar aantal uren in de toekomst vooruit te kunnen. Buitensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie voorzien de meeste knelpunten op dit vlak.

De helft van de verenigingen heeft de afgelopen vier jaar plannen of doelstellingen op papier gehad over het functioneren van de vereniging. Slechts een op de drie verenigingen heeft functieomschrijvingen voor vrijwel alle vrijwilligers of kaderleden. Een op de vijf verenigingen heeft helemaal geen functieomschrijvingen voor vrijwilligers of kaderleden. Dit is met name het geval bij kleine verenigingen.

Hoogste scores op criterium leden

De sportverenigingen scoren het hoogst op het criterium leden. Bij de helft van de verenigingen is het aantal leden de afgelopen twee jaar (sterk) toegenomen. Een op de vijf kende een (sterke) daling. Ook over de toekomst van de ledenontwikkeling zijn de verenigingen positief. Slechts enkele verenigingen (4%) verwachten dat het ledenaantal het komende jaar daalt.

6.2 Maatschappelijke oriëntatie

Helft verenigingen scoort voldoende tot goed

De sportverenigingen in Enschede zijn meer maatschappelijk georiënteerd dan landelijk. De helft scoort voldoende of goed op maatschappelijke oriëntatie (52%). Deze verenigingen zijn in staat om naast het reguliere sportaanbod ook een maatschappelijke rol te vervullen. Kleine verenigingen, verenigingen zonder eigen sportaccommodatie en binnensportverenigingen scoren vaker onvoldoende of

matig op maatschappelijke oriëntatie dan grote verenigingen, verenigingen met een eigen accommodatie en buitensportverenigingen.

Twee vijfde is maatschappelijk actief

Twee op de vijf verenigingen is maatschappelijk actief. Zij vervullen actief een maatschappelijke rol, zoals het samenwerken met andere organisaties, activiteiten organiseren voor niet-leden en actief zijn met maatschappelijke thema's.

Helft heeft maatschappelijke intentie

De helft van de verenigingen heeft plannen voor activiteiten of een positieve houding tegenover een bredere maatschappelijke oriëntatie voor hun vereniging. Zo is er animo om nieuwe samenwerkingen te starten met de gemeente en betrokken te worden bij diverse projecten, zoals schoolsporttoernooien en sportstimuleringsprojecten.

Wanneer verenigingen deze ambities ook daadwerkelijk in de praktijk brengen, mogelijk met ondersteuning van de gemeente of Sportaal, biedt dit kansen om de maatschappelijke oriëntatie te vergroten. Hier liggen met name kansen voor kleine verenigingen.

6.3 Vitaliteit

Drie op de tien verenigingen zijn vitaal

Drie op de tien verenigingen in Enschede zijn te beschouwen als een vitale vereniging. Deze verenigingen zijn krachtig in hun organisatie en maatschappelijk georiënteerd. Dit zijn vooral grote verenigingen en verenigingen met een eigen sportaccommodatie.

Een op de vijf verenigingen is kwetsbaar

Een op de vijf verenigingen scoort op zowel organisatiekracht als maatschappelijke oriëntatie onder de maat. Dit zijn kwetsbare verenigingen. In Enschede zijn dit vooral kleine verenigingen, binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie.

Kwart verenigingen is krachtig

Een kwart van de verenigingen is krachtig. Deze verenigingen hebben voldoende organisatiekracht, maar zijn nauwelijks maatschappelijk georiënteerd. Door zich meer maatschappelijke te oriënteren kunnen deze verenigingen zich ontwikkelen tot vitale verenigingen.

Een op de vijf verenigingen is maatschappelijk

De overige verenigingen (een op de vijf) zijn te beschouwen als maatschappelijk. Zij zijn wel maatschappelijk georiënteerd, maar hebben moeite met het organiseren van het sportaanbod. Als de organisatiekracht van de verenigingen verbetert, is het mogelijk voor deze verenigingen om vitaal te worden.

6.4 Verenigingsondersteuning

Twee derde had contact met Sportregisseur

Twee derde van de verenigingen heeft het afgelopen jaar contact gehad met een Sportregisseur van Sportaal. De meeste van deze verenigingen hadden meerdere keren contact. Vooral kleine verenigingen hebben geen contact gehad met een Sportregisseur.

Sportaal meest gevonden partij voor ondersteuning

Vier op de vijf verenigingen geven aan contact op te nemen met Sportaal wanneer ze een vraag hebben over verenigingsondersteuning. Een deel van de verenigingen neemt (ook) contact op met de sportbond of de gemeente.

Behoeftte aan ondersteuning bij accommodatie en leden/vrijwilligers

De helft van de verenigingen heeft behoefte aan verenigingsondersteuning met betrekking tot de sportaccommodatie. Ook bij de werving en het behoud van vrijwilligers en leden wil een behoorlijk deel van de verenigingen ondersteuning. Een op de tien verenigingen heeft geen behoefte aan verenigingsondersteuning.

Informatie over ondersteuning vooral via nieuwsbrief Sportaal

De verenigingen blijven op dit moment vooral via de nieuwsbrief van Sportaal op de hoogte van verenigingsondersteuning. Voor de meeste verenigingen is dit ook de manier waarop ze bij voorkeur geïnformeerd worden. Het delen van informatie over verenigingsondersteuning via de Sportregisseurs gebeurt volgens de verenigingen nog onvoldoende. Er is nauwelijks behoefte om via sociale media informatie te ontvangen.

6.5 Aanbevelingen

Stel een langetermijnplan op voor de aanpak voor sportaccommodaties

Iets minder dan de helft van de verenigingen scoort voldoende of goed op het criterium accommodatie. Een kwart van de verenigingen ervaart een zeer groot probleem met betrekking tot de sportaccommodatie.

Vooral de beschikbaarheid van de sportaccommodaties op de korte en lange termijn is een knelpunt voor deze verenigingen. Ze kunnen niet voldoende gebruik maken van de accommodaties om iedereen te laten sporten, of ze moeten van veel verschillende accommodaties gebruik maken.

Ook in 2022 was dit criterium een verbeterpunt. Sindsdien is de gemiddelde score gedaald. Het verbeteren van de (beschikbaarheid van) accommodaties is een aandachtspunt dat een langere adem vereist. Een meerjarenplan opstellen voor de aanpak hiervoor kan een deel van de onzekerheid die verenigingen ervaren wegnemen.

Daarnaast kan Sportaal samen met verenigingen kijken of er 'eenvoudige' oplossingen te vinden zijn op korte termijn die de grootste druk weg kunnen nemen. Bijvoorbeeld gedeeld gebruik van velden en zalen stimuleren, flexibelere speeltijden

voor wedstrijden en trainingen invoeren en het aanvragen van 'onnodige' uren beperken (uren die vooraf aangevraagd worden, maar later niet nodig blijken).

Ondersteun verenigingen bij het maken van (toekomst)plannen

De helft van de verenigingen scoort onvoldoende of matig op het criterium beleid. Bij de helft van de verenigingen ontbreekt een duidelijke missie en visie voor de toekomst, is de betrokkenheid van de leden beperkt en zijn er de afgelopen vier jaar geen plannen of voornemens op papier gezet.

Het is goed om verenigingen te stimuleren plannen of een visie op papier te zetten en hierbij eventueel de leden te betrekken. Sportaal kan hierin een proactieve rol spelen door verenigingen actief te benaderen en niet te wachten tot ze zelf met vragen aankloppen.

Geef extra aandacht aan kleine verenigingen

Het is met name verstandig om contact op te nemen met de verenigingen die nog weinig in contact staan met Sportaal. Een op de tien verenigingen heeft het afgelopen jaar geen contact gehad met een Sportregisseur van Sportaal. Dit zijn met name kleine verenigingen.

Op de vitaliteitsindex scoren de kleine verenigingen vaak slechter. Om de vitaliteit van deze verenigingen te vergroten, is het belangrijk om het gesprek aan te gaan over de specifieke problemen en mogelijke oplossingen hiervoor. Extra inzet van een Sportregisseur kan hier wenselijk zijn.

Blijf samenwerking en betrokkenheid van verenigingen stimuleren

De sportverenigingen in Enschede scoren beter dan landelijk op maatschappelijke oriëntatie. Vooral de mate waarin ze samenwerken met andere verenigingen en organisaties is hoog. Er zijn maar drie verenigingen die helemaal niet samenwerken met andere organisaties. Bovendien zijn vier op de vijf verenigingen betrokken bij projecten, activiteiten, functionarissen en regelingen.

Een kwart van de verenigingen geeft aan geen belangstelling te hebben voor (extra) samenwerkingen. Een op de drie heeft geen belangstelling om in de toekomst nog betrokken te zijn bij projecten. Het is dus belangrijk om verenigingen te blijven stimuleren samen te werken en betrokken te zijn, als men wil dat verenigingen (nog) meer maatschappelijk betrokken zijn.

Betrek verenigingen bij maatschappelijke thema's

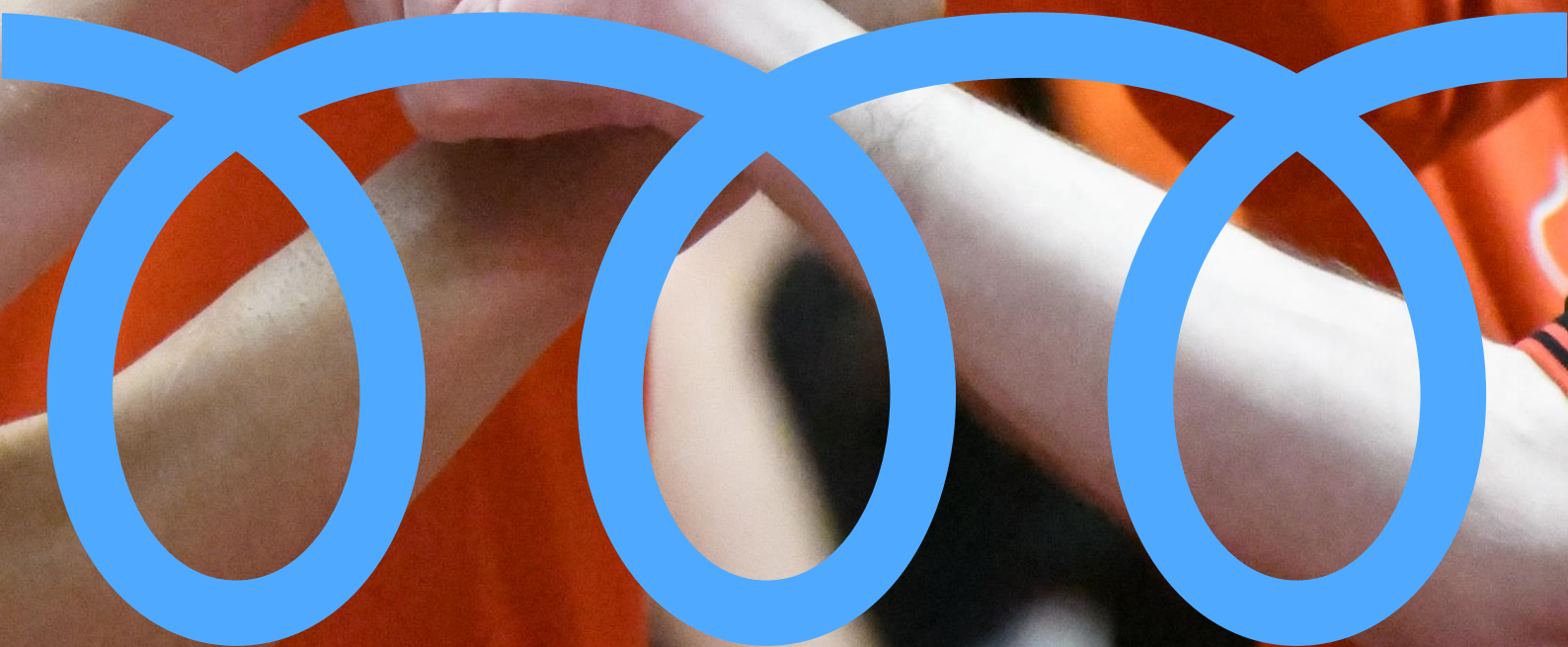
Veel verenigingen zijn actief bezig met maatschappelijke thema's. Vooral op (sociale) veiligheid, normen en waarden en een positieve sportcultuur zetten ze actief in. Op andere maatschappelijke thema's, zoals gezondheid, leefbaarheid en sportstimulering, zijn de huidige activiteiten nog beperkt. Maar is er wel volop interesse om hier op korte of lange termijn mee aan de slag te gaan.

Hier kan Sportaal in samenwerking met de gemeente op inspelen door projecten, activiteiten of regelingen aan te bieden die aansluiten bij deze interesses van de

verenigingen. Op deze manier vergroot je de maatschappelijke betrokkenheid van de verenigingen, zodat zij bijdragen aan een nog gezonder en leefbaarder Enschede.

Bevorder de toegankelijkheid van sportverenigingen voor mensen met een beperking, een aandoening of andere problemen

Niet alle sportverenigingen in Enschede zijn bereid of hebben de mogelijkheid om sporters met een beperking, aandoening of ander probleem (extra) te laten sporten. Om ook deze inwoners voldoende kansen te bieden om te sporten, is het belangrijk om het gesprek aan te gaan met verenigingen. Probeer erachter te komen waarom er bezwaren of belemmeringen zijn die voorkomen dat deze groep (extra) kan sporten. Mogelijk kunnen extra verenigingsondersteuning, voorlichting of samenwerkingen met andere verenigingen of organisaties een uitkomst bieden.

Bijlage 1 – Methodiek

Berekening score organisatiekracht

Organisatiekracht bestaat uit vijf criteria: beleid, leden, kader, accommodatie en financiën. Elk criterium van organisatiekracht bestaat uit vragen van de verenigingsmonitor waarop verenigingen een score krijgen.

De verenigingen kunnen op elk criterium maximaal 100 punten halen. Ze scoren een onvoldoende wanneer ze minder dan 40 procent van de punten voor een criterium halen. Een score 'matig' staat voor 40 tot en met 59 procent van het totaal aantal punten, een score 'voldoende' voor 60 tot en met 79 procent en een score 'goed' voor 80 procent of meer van de punten.

De totaalscores van alle vijf de criteria bepalen de totaalscore voor organisatiekracht, waardoor verenigingen op deze totaalscore maximaal 500 punten kunnen behalen. Deze totaalscore delen we vervolgens opnieuw in onvoldoende, matig, voldoende en goed in, volgens de hierboven genoemde indeling.

Berekening score maatschappelijke oriëntatie

De maatschappelijke oriëntatie bestaat uit twee criteria: maatschappelijke intentie en maatschappelijke activiteit. Maatschappelijke activiteit staat voor de mate waarin verenigingen actief een maatschappelijke rol vervullen: wat ondernemen en organiseren verenigingen in het kader van een bredere maatschappelijke oriëntatie? Maatschappelijke intentie staat voor de houding van verenigingen ten opzichte van een actieve bredere maatschappelijke rol: zijn verenigingen van plan een bredere maatschappelijke oriëntatie op zich te nemen?

Verenigingen kunnen op het criterium maatschappelijk actief maximaal 100 punten en op het criterium maatschappelijke intentie maximaal 70 punten halen. Ze scoren onvoldoende als ze minder dan 40 procent van de punten voor een criterium halen. Een score 'matig' staat voor 40 tot en met 59 procent van het totaal aantal punten, een score 'voldoende' voor 60 tot en met 79 procent en een score 'goed' voor 80 procent of meer van de punten.

De scores op de beide criteria bepalen de uiteindelijke totaalscore op de index maatschappelijke oriëntatie. Dit betekent dat verenigingen maximaal 170 punten kunnen halen. Deze totaalscore delen we vervolgens in dezelfde indeling van onvoldoende, matig, voldoende en goed in.

Toelichting totaalscores

De totaalscores voor zowel organisatiekracht als maatschappelijke oriëntatie zijn een optelsom van de onderliggende criteria. Dit betekent dat een vereniging die een onvoldoende op de totale organisatiekracht haalt, niet per definitie op elk criterium een onvoldoende heeft behaald. Een vereniging kan bijvoorbeeld drie keer een onvoldoende, één keer een voldoende en één keer een goed hebben gescoord.

Gemiddelde scores

De gemiddelde score staat voor het gemiddelde aandeel van het maximaal te behalen aantal punten. De gemiddelde score is te vergelijken met het geven van een cijfer: een gemiddelde score van 7,5 betekent dat verenigingen gemiddeld een cijfer van 7,5 scoren op dat criterium en daarmee een voldoende behalen (≥ 8 is een 'goed'). De gemiddelde score kan aanvullend werken bij de interpretatie van de scores.

Bijlage 2 – Responsoverzicht

Tabel B2.1

Responsanalyse sportverenigingen Enschede naar verenigingsgrootte

	Populatie		Responsgroep	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
≤ 100 leden	75	53%	29	39%
101 t/m 250 leden	35	25%	23	31%
> 250 leden	31	22%	22	30%
Totaal	141	100%	74	100%

Op basis van gegevens van de gemeente Enschede.

Tabel B2.2

Responsanalyse sportverenigingen Enschede naar type sport

	Populatie		Responsgroep	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Binnensport	66	47%	29	39%
Buitensport	62	44%	35	47%
Beide	13	9%	10	14%
Totaal	141	100%	74	100%

Op basis van gegevens van de gemeente Enschede.

Tabel B2.3**Vergelijking steekproeven verenigingsmonitoren Enschede 2022 en 2024 op basis van verenigingsgrootte**

	Steekproef 2022		Steekproef 2024	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
≤ 100 leden	19	26%	16	22%
101 t/m 250 leden	21	28%	29	39%
> 250 leden	34	46%	29	39%
Totaal	74	100%	74	100%

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2022 & 2024.

Tabel B2.4**Vergelijking steekproeven verenigingsmonitoren Enschede 2022 en 2024 op basis van type sport**

	Steekproef 2022		Steekproef 2024	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Binnensport	25	34%	26	35%
Buitensport	41	55%	41	55%
Beide	8	11%	7	9%
Totaal	74	100%	74	100%

Bron: Mulier Instituut, bevraging sportverenigingen gemeente Enschede, 2022 & 2024.

Niels Meulenbroeks
n.meulenbroeks@mulierinstituut.nl

Janine van Kalmthout
j.vankalmthout@mulierinstituut.nl